

zoeklicht

onafhankelijk vrijzinnig tijdschrift
maart - april 2019
tweemaandelijks tijdschrift jaargang 44 nr.7

Anzegem | Avelgem | Deerlijk | Harelbeke | Kortrijk | Kuurne | Lendeledede | Menen | Spiere-Helkijn | Waregem | Wervik | Wevelgem | Zwevegem

Colofon

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER - HOOFDREDACTEUR

Marc Boone
Mellestraat 294 - 8501 Heule
marcboonebp@gmail.com
0479 81 16 80

REDACTIERAAD

Bernard Decock, Dirk De Meester, Gaby Moreels, Filip Vande Wiele, Lieven Vanhoutte

HUISFOTOGRAFEN

Yvan Herreman, Filip d'Heedene.

GASTREDACTEUREN

Kenzy De Klmpé, Albert Stas

VORMGEVING

www.GrafiekGroep.be

ABONNEREN

Lid worden van een aangesloten
vereniging/VC

KOPIJ

Reacties of artikels kunnen doorgestuurd worden naar de hoofdredacteur. De teksten moeten wel de naam en het adres van de inzender vermelden. Alle artikels vallen onder de uitsluitende verantwoordelijkheid van de auteur. Foto's en illustraties in afzonderlijke bestanden meesturen.

LIMIETDATUM VOOR KOPIJ

is de redactievergadering in Mozaïek
Overleiestraat 15A Kortrijk telkens op zaterdag om 10 uur
volgende vergaderingen op:
30 maart 2019, 25 mei 2019

We houden bij Zoeklicht uw adresgegevens bij om u te kunnen op de hoogte te houden van wat reilt en zeilt in de vrijzinnige omgeving in Zuid-West-Vlaanderen. U krijgt Zoeklicht omdat u bij een van onze partners lid bent. Indien u ons te kennen geeft dat u Zoeklicht niet meer wenst te ontvangen, dan schrappen we u op eenvoudig verzoek uit de adressenlijst van Zoeklicht.

Met vrijzinnige groeten,
Redactie Zoeklicht

Inhoud

Redactioneel	3
Samen verschillend naar een beter wereld	4
Zoeklicht sprak met Yassin El-Attar	6
Activiteiten uit de regio: Mozaïek & huisvandeMens	9
Zoeklicht sprak met Christine Moreel	10
Activiteiten uit de regio: August Vermeylenkring Kortrijk	13
Lezersbrief	13
Hindoeïsme	14
Activiteiten uit de regio: HV Kortrijk	15
Kalender	16
Zoeklicht sprak met Ellis	18
Hier scheiden onze wegen Allah	20
Saoedische tiener krijgt vluchtelingenstatus na het afzweren van de islam	22
What's my crime.nu	23
Activiteiten uit de regio: Willemsfonds & De Geus	24
Activiteiten uit de regio: UPV	25
Edwy Plenel	26
Activiteiten uit de regio: Poincaré	29
Activiteiten uit de regio: De Bezatse	30
Etienne Vermeersch: "Geloof me niet, denk zelf"	31

Vrijzinnige Centra uit de buurt

VC Mozaïek

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be

VC Poincaré

Stormestraat 131/20
8790 Waregem
056 44 74 97
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
(permanentie op woensdag,
donderdag en vrijdag)

De Geus

Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be
Zondag van 10u tot 13u
elke donderdag om 19u
PingPong

De Bezatse

Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
www.debezatse.be
vcdebezatse@gmail.com

OVM-Avelgem

Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
info@ovm-avelgem.be
www.ovm-avelgem.be

Redactioneel

Marc Boone

Dag beste zoeklichtlezer,

In dit nummer kijken we over het muurtje.

We gaan op bezoek bij enkelen die niet vrijzinnig zijn, maar die geloven. De ene gelooft in het geloof, de andere is Hindoe, nog een andere is moslima, al is dat eerder uit gewoonte en opvoeding dan uit overtuiging. Wij onderzoeken ook het moslimgeloof, waar het voor staat en wat de misvattingen zijn. Wij hebben het ook over een van de excessen ervan. De banvloek! Wat als je niet meer wil geloven en de Koran afzweert.

Er loopt een rode draad door alle gesprekken die wij voerden met die diverse pluimage aan gelovigen. Zij willen een betere wereld ; gesteund op nogal identieke waarden, zoals begrip, solidariteit, vrede en vrijheid ; het opgroeien in een familieverband. Dit zijn de begrippen die zij voor hun levensbeschouwelijke kar spannen. De woordvoerder van de moslimgemeenschap zei letterlijk : Een maatschappij die deze begrippen ondersteunt is een Islamitische maatschappij. Voor hem een evidentie, voor ons een vraagteken vol rimpels. En toch een doordenker.

Interessant is het wel om geconfronteerd te worden met zo'n andere manier van denken die dan blijkt niet zo veel te verschillen dan wij oorspronkelijk dachten.

De doelstellingen van een humanistisch vrijzinnige lijken nogal gelijk te lopen met wat andere levensbeschouwingen aanhangen. De motivatie van waaruit we denken en handelen verschilt wel, het doel blijft ongeveer hetzelfde.

Het ligt dan ook voor de hand dat we samen doelstellingen onderschrijven, zonder ons al te veel druk te maken of die ontstaan zijn achter een sluier, of voor een altaar of in een moskee, of in het licht van de fakkel. Het kleine verschil, weliswaar fundamenteel als recht, en de grote doelstellingen die wij van uit die verschillen kunnen waarmaken.

Laat ons alvast beginnen met elkaar beter te leren kennen. Dit nummer is een aanzet ertoe.

Veel leesplezier

Marc Boone

SAMEN VERSCHILLEND NAAR EEN BETER WERELD

De interlevensbeschouwelijke dialoog.

“’t Es een werk van langen asem”, zeggen we wel eens in het Kortrijkse.

Dat iets tijd, geduld en inzet vraagt om ergens te geraken, bedoelt de spreuk.

Als ik denk aan de Interlevensbeschouwelijke Dialoog in Kortrijk dan zie ik welke weg we in die jaren hebben afgelegd, en wat er nog voor ons ligt.

De Interlevensbeschouwelijke Dialoog is een werkgroep waarin 1 of 2 mensen per erkende levensbeschouwing meerdere keren per jaar samenkomen. In Kortrijk zijn dat mensen verbonden aan de katholieke kerk, de moskee, de orthodoxe kerk, de protestantse kerk, de evan-

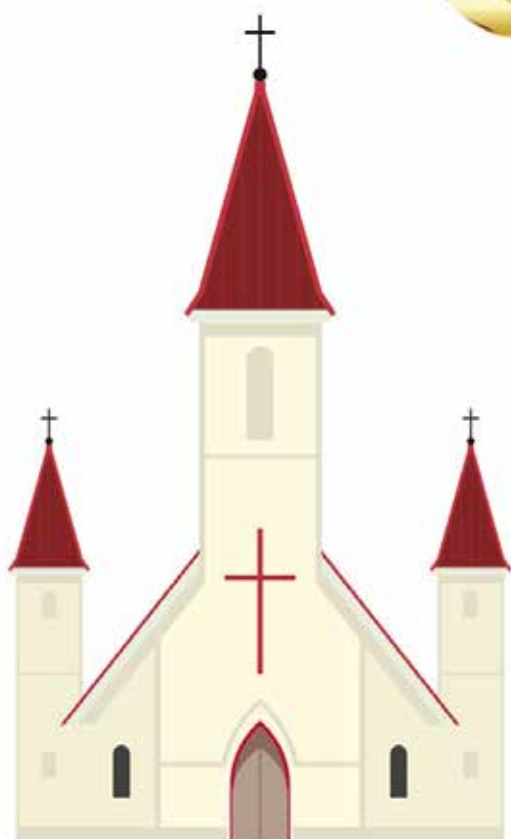
gelische kerk De Pottenbakker, de evangelische kerk Jezus Levend Water voor alle natiën, de moskee, de boeddhistische vereniging Brug der Wijsheid en huisvandeMens (Kenzy Dekimpe) en VC Mozaïek (Evelien Vandenbussche).

Waarom doen de vrijzinnigen mee?

Omdat wij als vrijzinnig humanisten net als religies ook erkend worden door de overheid als gemeenschap met een eigen levensovertuiging. Mochten we hier niet aan deelnemen, dan zouden we ook onze belangen niet kunnen verdedigen, onder andere het principe van scheiding Kerk en Staat. Bovendien willen we ook vanuit onze vrij-

zinnige waarden bijdragen aan een verdraagzame, warme samenleving en dit samenwerkingsinitiatief steunen.

De start van de werkgroep ligt in 2012, toen de toenmalige directeur van az groeninge, Jan Deleu, alle erkende levensbeschouwingen uitnodigde om na te denken over de stille ruimte die het ziekenhuis zou maken in hun nieuwe gebouw op de Kennedylaan. Hierna volgde de werkgroep ‘Leren samenleven’ op initiatief van deken Morlion. Deze werkgroep ging over in de Interlevensbeschouwelijke Dialoog in Kortrijk die nu wordt begeleid door Catherine Dupont, dienst Integratie en diversiteit van stad Kortrijk.

Op welke verwezenlijkingen kunnen we terugblikken?

De inhuldiging van de stille ruimte op 5 oktober 2012 in az groeninge voorbereid door 5 erkende levensbeschouwingen.

Organisatie van interlevensbeschouwelijke fietstochten en wandelingen voor secundaire scholen en voor volwassenen. Voor wie dus wil weten welke religies en levensbeschouwingen allemaal actief zijn in Kortrijk, doe zeker eens een tocht mee. Je kunt zo'n tocht aanvragen via de welzijnsdienst van stad Kortrijk of via de gidsenkring.

Een gezamenlijke stille mars na de aanslag van 22 maart 2016.

Speeches op herdenkingsmomenten van beide wereldoorlogen.

Deze zaken werden door de verschillende levensbeschouwingen samen georganiseerd. En dan pas merk je echt de gelijknissen die er onderling zijn.

100 jaar na WO1, op spraken een priester, een vrijzinnig humanist, een evangelisch christen en een moslim een vredesboodschap uit bij de graven van Kuurnse oudstrijders. In elk van die boodschappen werd stilgestaan bij de noodzaak om de ander altijd als mens te blijven respecteren. Want het ontmenselijken van de ander is een signaal om waakzaam voor te zijn, een voorbode van haat, extremisme en racisme. In andere woorden en termen, vanuit een heilig boek of een verdrag, met zachte of luide stem, werd dezelfde boodschap gebracht, zonder dat het vooraf afgesproken werd.

Dialogen (met 2 levensbeschouwingen) en trialogen (met 3 levensbeschouwingen) werden georganiseerd, waarbij het gesprek tussen mensen wordt gestimuleerd. 'De ander' leren kennen, ernaar luisteren, vragen kunnen stellen, scheidt beetje bij beetje vertrouwen tussen mensen.

In september 2012 stond in een verslag:

"We nemen onze tijd stappen te zetten en op een tempo vooruit te gaan dat iedereen aankan. Iemand merkt op dat er toch ook wat achterdocht meespeelt: 'wat zit daarachter?'. Vandaar: inderdaad, niets forceren, geen stappen overslaan. Of we naar buiten komen of niet, het opzet dat vanaf het begin voorligt, is al geslaagd. En wat nu niet is, kan komen."

Ondertussen kunnen we al over meer thema's praten met elkaar. Er is meer openheid. De leden van de groep kennen elkaar ondertussen 7 jaar wat maakt dat er meer vertrouwen is om inhoudelijk te discussiëren. Je voelt dat er zaken zijn die wat moeilijker liggen, dat merk je als lezer misschien

straks ook bij het lezen van de interviews hier in dit tijdschrift.

Wat voor mij als vrijzinnig consulent in de werkgroep soms moeilijk ligt, is waar ik wel of niet naartoe ga. Wat doe ik met een uitnodiging om een Te Deum bij te wonen? Of een iftar (maaltijd tijdens de ramadan)? Of een boeddhistische meditatie-sessie? Ik wil zoveel mogelijk afspreken in een neutrale ruimte maar deelnemen aan een ritueel dat voor de ander belangrijk is, kan ook waardevol zijn. Zeker als het kan bijdragen aan de dialoog tussen levensbeschouwingen en als uitstraling naar een verdraagzame samenleving toe. Bovendien kun je op zo'n moment ook je eigen overtuiging vertegenwoordigen.

Naar het Te Deum ben ik niet geweest, op de Iftar moest ik me verontschuldigen en is de voorzitter van VC Mozaïek geweest (een man, ik vraag me af hoe het geweest zou zijn als vrouw), aan de boeddhistische mediatie-sessie heb ik met een vriendin deelgenomen.

Ik moet wel toegeven dat ik me, als ongelovige, soms een buitenbeentje voel als ik naar interlevensbeschouwelijke activiteiten en vergaderingen ga. Als vrijzinnige vorm je je eigen mening met rationele argumenten. Tegelijk leer je ook door ervaringen. Je stelt de zaken zo veel mogelijk in vraag. Dat doe je bij anderen, maar ook bij jezelf.

Met andere woorden: het is een voortdurende evenwichtsoefening tussen kritisch zijn en het zich openstellen en respecteren van de ander.

Werk van langen asem of niet, het is boeiend, verrijkend en zinvol.

*Kenzy Dekimpe
Vrijzinnig humanistisch consulent
huisvandeMens Kortrijk*

interview met Yassin El-Attar

“

Mochten wij als Moslims al de wereld willen veroveren dan is de islam daar de slechtste organisatie voor.

”

Het is een jonge man die wij mogen verwelkomen in Mozaïek voor ons interview over de Islam en de Moslimwereld. Yassin El-Attar is zijn naam. Hij is hier als woordvoerder van de Kortrijkse Moslimgemeenschap. Beroepshalve is hij beleidsadviseur diversiteit en antiracisme beleid bij stad Leuven. Van opleiding is hij internationaal politicoloog.

Het is een jonge man die wij mogen verwelkomen in Mozaïek voor ons interview over de Islam en de Moslimwereld. Yassin El-Attar is zijn naam. Hij is hier als woordvoerder van de Kortrijkse Moslimgemeenschap. Beroepshalve is hij beleidsadviseur diversiteit en antiracisme beleid bij stad Leuven. Van opleiding is hij internationaal politicoloog.

Zoeklicht: Dag Yassin, vanwaar uw behoefte aan geloof, godsdienst en een god?

Yassin: Iedere mens heeft nood aan zingeving. Voor mij moet dat geen religie zijn, maar wel geloof in iets dat u zelf overstijgt. Dit kan God zijn, dit kan ook het geloof zijn in een menselijk collectief. Ik geloof zeer sterk in de kracht van rituelen en traditie. Bidden, bijvoorbeeld. Dit

kan een traditioneel gebed zijn, dit kan een gesprek met God zijn of een vraagstelling met het opperwezen. Bidden is belangrijk voor mij, om mezelf in vraag te stellen of in moeilijke momenten om sterkte te vinden. Een traditioneel ritueel gebed is zeer gestructureerd, maar biedt mij een kader waarbinnen ik een soort filosofische vrijheid kan creëren. Ik geloof niet dat wij toevallig op de wereld zijn,

en ook niet dat wij uit het niets zouden komen. Ik geloof dat God het universum op een bepaalde manier heeft geschapen en beïnvloed. Het is geen exacte wetenschap. Zwaartekracht, biologie is dit wel en dit is een onderzoek naar de manier waarop God de aarde geschapen heeft. Het fantastisch in elkaar zetten van het universum is een bewust proces en daar heeft God de hand in. Ik geloof in God als eenheid en singulariteit. Er bestaan geen meerder goden.

Zoeklicht: Kiepert u daar mee Darwin de vuilnisbak in?

Yassin: Neen, maar Darwin is een wetenschapper. Ik respecteer hem om zijn wetenschappelijk werk. Maar wie was er voor Darwin, vraag ik mij af? Darwin zegt dat wij in de aardse context evolueren via een aaneenschakeling van toeval, en dat wij evolueren volgens fysische wetten. Ik zeg: toeval kan niet altijd toeval zijn. Ik geloof in een soort voorbestemdheid en dat God daar een rol in speelt.

Zoeklicht: Hoe staan jullie ten opzichte van onze maatschappij?

Yassin: Ik wil je vraag eerst nuanceren voor ik ze beantwoord. Ik mag spreken voor de Kortrijkse Moslimgemeenschap. Ik spreek niet voor de totale Islam of voor alle Moslims. Wij kennen geen paus die in naam van alle Moslims over de hele wereld kan spreken. Zo zijn wij niet georganiseerd. Iedere gemeenschap heeft zijn Imam en interpreteert de Islam-wetten naar eigen vermogen. Denk niet dat wij een wereldgodsdienst zijn. Wij willen dit niet en hebben ook die kracht niet.

Hoe wij naar de westerse wereld kijken hangt wat af van de persoonlijke situatie. Je hebt grof weg een drietal groepen. Een grote groep moslims is hier geboren. Zij zijn volwaardig lid door geboorte, bij manier van spreken. De oudere groep is hier niet geboren maar vooral ingeweken. De oudkomers, noemen wij hen. Hun kinderen zijn hier doorgaans wel geboren. Dus : het feit dat zij hun kinderen hier willen laten opgroeien betekent een volle wil om volwaardig lid te worden van de gemeenschap. De derde groep zijn de nieuwkomers, die dikwijls vluchtelingen zijn, en die dan ook geen

eigen keuze gemaakt hebben om hier te zijn. Zij zijn dikwijls verjaagd en vooral op doortocht. Bij diegenen die kunnen blijven heerst er een soort dankbaarheid en de wil om iets terug te geven. De jeugd die hier geboren is twijfelt tussen twee werelden. De traditie die zij bij hun ouders zien en de westerse uitdagingen. Dit heeft soms te maken met frustratie omdat zij niet altijd de zelfde kansen hebben dan hun autochtone leeftijdsgenoten.

De einddoelstelling van de Islam en van het Islamitisch systeem is : vrede, vrijheid, solidariteit en bescherming van de familie. Ook omgekeerd : welk systeem ook dat vrede, vrijheid, solidariteit en bescherming van de familie vooropstelt is een Islamitische maatschappij voor ons.

Zoeklicht: Zo is het gemakkelijk: iedereen Islam!

Algemeen gelach

Yassin: Ja, maar voor ons is het wel een realiteit. Geïntegreerde moslims hebben het gevoel dat zij hier in een moslimland leven. Is niet onbelangrijk om ons te begrijpen.

Zoeklicht: Hoe kijk je naar vrijzinnigheid?

Yassin: De essentie van alle levensbeschouwingen is hetzelfde. Mensen zo goed mogelijk mens laten zijn. Om goed mens te zijn is het volgens mij nodig om te kunnen putten uit een religie of toch uit een soort spiritualiteit. Ik vermoed dat dit ook zo is voor de vrijzinnigheid. Vrijzinnigen hebben ook waarden waar zij voor staan, die zij verdedigen en waar zij desnoods willen voor vechten. Vrijzinnigheid is dan ook een zeer belangrijke evolutie in de westerse wereld. Als je in de geschiedenis kijkt is het relatief nieuw dat een maatschappij geen geloof meer hecht aan een transcendente kracht. Vrijzinnigheid vult die leemte perfect op en is volgens mij een ongelofelijke sterke kracht naar zingeving. Er is dus een belangrijke maatschappelijke rol weggelegd voor de vrijzinnigheid.

Zoeklicht: Hoe kijkt de moslimgemeenschap naar de toenemende secularisatie. Wij leven in een wereld

waar God, en het geloof erin nog amper een rol speelt.

Yassin: Dat is vooral een Europees fenomeen en wij hebben daar geen enkel probleem mee. Mochten de helft van de moslims de Islam afzweren dan is er nog geen probleem. Ik geloof in de individuele vrijheid. Het is wel zo dat bij de oudere generatie meer gebondenheid is dan bij de jongere. Wij doen ons ding, wij belijden ons geloof, wij nodigen onze gelovigen uit. Van de 5000 moslims in Kortrijk komt er een gedeelte naar onze moskee, een gedeelte ook niet.

Zoeklicht: Nochtans zijn er de laatste tijd berichten over de moeilijkheden die ex-moslims ondervinden bij hun uittrede.

Yassin: Ik ken het fenomeen niet in Kortrijk. Ik ben dan ook voorzichtig met mijn mening. Voor mij is de koran duidelijk. Er is geen plaats voor dwang in godsdienst. In het verre verleden was het wel zo dat geen moslim meer zijn betekende dat je geen deel meer uitmaakt van de gemeenschap. De Islamitische samenleving verlaten stond zowat gelijk met een verzwakking van de maatschappij. Ik kan mij inbeelden dat het klopt, en dat moslims die het geloof afzweren het moeilijk hebben. Ik geloof he wel, waarom zouden zij anders die klachten uiten, als ze geen grond van waarheid bevatten? Ik ken het probleem echter niet.

Zoeklicht: Islam is niet gevonden voor scheiding kerk en staat. In tegendeel godsdienst mengt zich met staatshuishoudkunde.

Yassin: Islam is nooit een machtscentrum geweest. De Islam wordt wel vaak gebruikt door politieke machthebbers om hun macht te legitimeren en te versterken. Saoedi-Arabië is hier een schoolvoorbeeld van. De paus heeft, of had wel effectieve macht. Hij heeft keizers gekroond. Islamitisch geloof heeft dat niet! Islamitisch gedachtegoed heeft wel weerslag op het burgerlijk wetboek met name de regeling hoe burgers onder elkaar leven. Het is geen instituut van de macht. Niemand kan spreken namens de Islam, vergeet dat niet. Islam heeft geen substantiële macht.

Zoeklicht (enigszins verontwaardigd) De fatwa van Salman Rushdie gemist Yassin?

Yassin: Hier spreek je over de sjiitische Islam in Iran die wel fatwa's uitspreekt. De soenitische Islam is niet op die leest geschoeid en niet in die zin georganiseerd om politieke uitspraken te doen. En dan nog ; het is niet omdat je een fatwa uitspreekt dat je daarom een politieke uitspraak doet over de organisatie van een land, al bindt ze wel mensen, maar dan meer in burgerlijke zin.

Zoeklicht: Het wordt moeilijk voor ons. Hoe kunnen wij het bos door de bomen zien in de structuur fan jullie religie?

Yassin: Staatstructuur en wetgeving zijn verschillende dingen. Burgerlijke wetgeving zegt hoe je omgaat met elkaar en daar speelt de Islam een rol. De Islam echter heeft zelden of nooit politieke macht. En ik ontken het bestaan van de Ayatollah Khomeini niet, maar ook hij was geen paus.

Zoeklicht: De doorsnee Vlaamse burger verbindt Islam met hoofddoek.

Yassin: Ik had die vraag al vroeger verwacht. Voor alle duidelijkheid. In de Koran staat niets over een hoofddoek. Wel staat er dat een vrouw haar juwelen moet bedekken.

(gegniffel aan zoeklichtkant)

Je hebt daar verschillende interpretaties van. Eén: de boezem en de schaamstreek. Twee: de schoonheid van de vrouw zit in het haar, dus moet dit bedekt blijven. Drie: de ogen van een vrouw zijn het mooiste, dus die mogen niet openbaar *(stikt ondertussen zelf van het lachen)*.

Dit is de theoretische uitleg. In essentie komt het erop neer dat de hoofddoek een wezenlijk deel is van de islamitische traditie. Er is echter geen sprake dat de Islam oplegt om een hoofddoek te dragen, om wat voor reden dan ook. De vrouw draagt een hoofddoek vanaf het moment dat ze zich daar goed bij voelt en uit vrije wil. Het opleggen van het dragen van een hoofddoek is in se in tegenspraak met de Islam. Trouwens, de

meerderheid van de moslima's dragen geen hoofddoek en dat is zo merkwaardig in het debat. Je ziet natuurlijk niet dat ze moslima zijn als ze geen hoofddoek dragen, alléén als ze er wel een dragen. Er zijn ook geen problemen tussen moslima's die wel een hoofddoek dragen en degenen die het niet doen. Het is dan ook onzinnig om het dragen van een hoofddoek te verbieden. Misschien een wat manke vergelijking, maar je verbiedt toch ook geen seks omdat verkrachting bestaat. Ik ben dan ook een hevige fan van BOEH: Baas over eigen hoofd.

Zoeklicht: Is er dan geen druk? ben je geen slechte moslima als je geen hoofddoek draagt?

Yassin: Nogmaals, Waarom draagt de meerderheid dan geen hoofddoek ? Om de vrijheid van die luttele procent te garanderen die misschien zou verplicht zijn, gaan we toch niet de rest straffen?

Zoeklicht: Er is nogal wat te doen geweest rond de situatie van de moskee in Kortrijk, alhoewel jullie duidelijk een moderne islam voorstaan, maar dat is niet overal zo.

Yassin: Klopt, wat ook direct duidelijk maakt hoe verscheiden de Islam is. Hangt ook veel af van de plaatselijke Imam. De ene is al wat conservatiever, de andere staat meer open voor de westerse gemeenschap. Maar er is een duidelijk probleem met Imams die de Nederlandse taal niet spreken en die niet geïntegreerd zijn. Als je een Europese Islam wil moet je het doen met mensen die hier zijn gevormd. Dit is niet eenvoudig. In België zijn er geen 10 experten die de Islam echt kennen, en die hier geboren en getogen zijn. Het zal tijd kosten maar wij moeten verder gaan met het oprichten van een expertisecentrum. En verder moeten wij de weg op van verbinding in een cultuur waar alle burgers zich thuis voelen. In Kortrijk engageren wij ons, onder andere met lessen Nederlands, ook voor niet Moslims nota bene. En ook jongeren aantrekken die op de duur beleidsbevoegdheid krijgen, maar daarvoor heb je wel moedige ouderen nodig die hen die plaats willen geven. Voor die ouderen is dit niet evident, want dan zetten zij zich zelf wat buiten spel.

Zoeklicht: Zal de realiteit jullie niet achterhalen. Zullen ook de moslimjongeren zich niet afkeren van het geloof, als zij in een realiteit leven waar geloof volkomen aan belang verliest?

Yassin: Ik zie dat veel leeftijdsgenoten een westerse manier van leven aanhouden ; uitgaan, plezier , materialisme. Toch zie ik bij de moslims dat zij desondanks veel trouw hechten aan hun gebed en aan hun geloof, en zich daarin verdiepen en er levenswaarden uit halen.

Zoeklicht: De vrijzinnige gemeenschap heeft zich als levensbeschouwing ingeschreven in het decreet en is officieel erkend. Voor de moslimraad lijkt dat niet te lukken.

Yassin: Klopt. Ik ben daar voorstander van, maar nogmaals: gun ons wat tijd. Laat ons stedelijk eerst organiseren en later misschien op een provinciaal niveau, om dan verder nationaal te gaan. Nu is de Islam hier wat organisch gegroeid en weinig gestructureerd , en dit is een understatement. Dit heeft als voordeel dat wij weinig bureaucratie hebben en plaatselijk veel bevoegdheid. Als morgen de Imam van Kortrijk zegt : " het is zo, dan is het zo". Het nadeel is dat er radicale groepjes kunnen ontstaan binnen een moskee, die groeien en waar de rest van de gemeenschap weinig impact op heeft. Als je echter de vijand wil bestrijden zet IS dan niet dezelfde hoop als de moslims. De moslimgemeenschap is een grote steun geweest in de bestrijding van IS. Voor vele gewone Vlaamse burgers is de komst van Moslims eens schokgolf geweest en zorgt voor wat angst. Vergis je niet van vijand echter!

Zoeklicht: Een mooie boodschap om dit gesprek te beëindigen.

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
www.vcmozaiek.be

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
www.vcmozaiek.be

BLIJF OP DE HOOGTE

SCHRIJF IN OP DE MAANDELIJKSE NIEUWSBRIEF(*) VAN HET KORTRIJKS VRIJZINNIG CENTRUM

Sinds enkele maanden sturen wij maandelijks een nieuwsbrief uit met informatie over alle activiteiten van VC Mozaïek en de huisverenigingen.

Inschrijven kan via een link op de homepage van de website www.vcmozaiek.be. Gewoon je naam, voornaam en mailadres ingeven en klaar is kees.

Vanaf dan ben je steeds op de hoogte van alle activiteiten in VC Mozaïek.

(*) Mozaïek gebruikt de gegevens die je op het intekenformulier verstrekt enkel om je de maandelijks nieuwsbrief te bezorgen. Je kunt op elk moment van gedachten veranderen door op de link Uitschrijven te klikken in de voettekst van elke nieuwsbrief die u van ons ontvangt.

JAZZAVONDEN IN MOZAÏEK

Inmiddels genoten wij al van twee concerten in het prille jaar en kijken wij uit naar meer:

- Zondag 31 maart
- Donderdag 18 april :Witte donderdagconcert (in plaats van laatste zondag)
- Zondag 26 mei
- Zondag 30 juni

De concerten beginnen steeds om 19u (deuren open vanaf 18u30).

Organisatie: VC Mozaïek i.s.m. Superior Jazz Club
Leden van de Superior Jazz Club komen gratis binnen.
Niet-leden betalen € 5,00 aan de deur. Bij speciale concerten kan de prijs worden opgetrokken naar € 8,00.

WEGWIJS IN BESLISSINGEN ROND HET LEVENSEINDE VOORDRACHTEN

DONDERDAG 28 MAART 2019

18u-19u Levens einde, wetgeving en wilsverklaringen

Mieke Werbrouck, consulent huisvandeMens en LEIFconsulent

“Over de wilsverklaringen die je vooraf kan invullen, bestaan veel misverstanden. Ik klaar die uit en geef als belangrijkste advies: praat erover, met je naasten, met je arts.”

Mieke Werbrouck gaat in op vragen als: Hoe maak je duidelijk welke behandelingen je niet wil? Wat is het verschil tussen euthanasie en palliatieve sedatie? Kan euthanasie bij dementie? Ook de verklaring voor orgaandonatie komt aan bod.

20u-21u Orgaandonatie

Dr. Charlotte Castelain, anesthesist/intensivist en donorcoördinator az groeninge

Bij elk verhaal van orgaandonatie is er een donor en een ontvanger. Az groeninge is een donorcentrum waar organen verwijderd worden (prelevatie). Dr. Charlotte Castelain spreekt vanuit haar ervaringen als donorcoördinator op de dienst intensieve zorg: “Ik vertel over de mensen die hun organen afstaan en hun familie. Hoe gaat dit in zijn werk? Wie komt in aanmerking? Wie neemt de beslissing? Wat na de prelevatie? Hoe worden de organen toegewezen?”

INFOBEURS

19u-20u

Aan infostanden zitten deskundigen klaar voor jouw persoonlijke vragen, rond:

Wilsverklaring euthanasie en negatieve wilsverklaring: huisvandeMens en LEIF West-Vlaanderen

Orgaandonatie: De Maakbare Mens

Palliatieve zorg: Netwerk Palliatieve Zorg Zuid-West-Vlaanderen

Teraardebestelling, registratie wilsverklaringen: Stad Kortrijk

Lichaam schenken aan de wetenschap: huisvandeMens

Afscheid nemen en omgaan met verlies: huisvandeMens

Interesse?

Schrijf je in voor de voordrachten: kortrijk@deMens.nu of T 056 25 27 51.

Toegang gratis.

Zin in een pauze?

Dat kan in het Mozaïek café, met croque-monsieurs.

interview met Christine Moreel

GELOVEN IN HET GELOOF

“

**Stof en aarde, stichting ter
bevordering van de liefde!
Hoe melig kan het zijn
en toch meen ik het.**

”

Dit is het antwoord van Christine op mijn kennismakingsvraag. Zij lacht en verontschuldigt zich wat hoestend want zij is herstellende van een longontsteking. Ik ken haar niet en ben haar op het spoor gekomen via de persoon die als vrijzinnige zetelt in de “Interreligieuze en levensbeschouwelijke werkgroep” van Kortrijk. Zij steekt verder zelf van wal en vertelt mij haar ervaringen erin.

Christine: Ik ben inderdaad vrijwilliger in deze werkgroep. Ik begeleid scholen en volwassenengroepen naar de levensbeschouwelijke organisaties in onze stad. We doen dat te voet of met de fiets. Zo leren zij de diversiteit in onze stad kennen. Jongeren leren diverse religies en levensovertuigingen kennen en verbre-

den op die manier hun wereldbeeld. Het is belangrijk dat dit deel uitmaakt van hun opleiding want kennen leidt tot weten. Bij volwassenen is het iets anders, omdat die er zelf voor kiezen om deze toer te doen, terwijl het bij de jongeren in hun schoolopleiding zit. Zij zijn curieus en ook verrast van wat er in onze stad allemaal

aan levensbeschouwelijke diversiteit bestaat. De katholieke kerk bezoeken we, de Boeddhisten, de kleine Hindoetempel aan de brug over de Leie met niet veel verder het “Huis van de mens” en Mozaïek, de moskee, de Protestantse kerk, de Orthodoxe kerk, Evangelische kerken...

Zoeklicht: Zijn dit de ‘getuigen van Jehovah’?

Christine: Neen helemaal niet, maar nu je dit vraagt: zij zijn uitgesloten van de rondleiding en ik vind dit eigenlijk jammer en fout. Om een oordeel te kunnen vellen moeten wij elkaar leren kennen en begrijpen; daarna kunnen we kiezen of al dan niet appreciatie uitbrengen. Als wij mensen uitsluiten om hun geloofsovertuiging, weten we ook niet meer welke kant ze opgaan of hoe zij evolueren. De vergelijking is misschien iets ver gezocht, maar wij maken dit ook mee met de Islam. Wij kennen de moslimgemeenschap onvoldoende, dus zijn wij er bang voor: de angstverhalen waarmee we worden bestookt, gaan erin als zoete koek en ondertussen stellen wij een hele gemeenschap op gelijke voet met terrorisme en geweld. Mijn boodschap is dan ook om als stad zelf een stap te zetten naar alle verschillende religies en levensbeschouwingen om hen alvast te leren kennen en eventueel te begrijpen. Vervolgens kunnen we starten met een 100% inclusief verhaal, waarbij iedereen zijn eigenheid behoudt, maar met kennis en begrip voor de andere.

Zoeklicht: Je bent de drijvende kracht achter “Potjebuurt”. Wat houdt dit juist in?

Christine: Potjebuurt is de nieuwe feestdag in ons land die in het teken staat van de migratie. Deze feestdag bestaat al 11 jaar en valt ieder jaar samen met het Suikerfeest, een belangrijke Islamitische feestdag die het einde van de Ramadan viert, en waarbij de burens op lekkere hapjes worden getraakteerd. Wij hebben deze samenhang gekozen om dat wij, in plaats van steeds te foeteren op andere culturen, zo’n mooi positief gebruik uit een andere cultuur symbolisch wilden uitbreiden naar de gehele bevolking. Dus op Potjebuurt/het Suikerfeest, stap iedereen, ongeacht cultuur, religie, kleur, taal, achtergrond met een hapje naar een buurt! Een gebruik waar wij als zogenaamd ‘autochtone’ bevolking ook deugd van hebben, want in onze super geïndividualiseerde samenleving kennen we vaak onze burens niet! En neen, begrijp me niet verkeerd: de buurtman waar je aanbelt met een hapje, heeft

geen moslim of migrant of wat dan ook te zijn: gewoon buurt zijn, volstaat! Het mag ook je overbuurt zijn, onderbuurt, bovenbuurt, achterbuurt... en bij uitbreiding mag je er zelfs het gehele buurtje erbij betrekken.

Zoeklicht: Waarom de combinatie met het Suikerfeest?

Christine: Het gaat in essentie over migratie en over het etaleren van onze gastvrije identiteit. De combinatie Potjebuurt/Suikerfeest hebben wij gekozen om dat de moslimgemeenschap nu eenmaal de grootste allochtone gemeenschap is in ons land. Ook de meest besproken gemeenschap. Met een hapje naar een buurt stappen op Potjebuurt is een symbolische actie, die iedere burger kan doen. Potjebuurt wil een deugddoend signaal geven aan alle allochtone gemeenschappen in ons land en maakt migratie bespreekbaar op een positieve manier. Aan alle bange mensen: daar stopt het! Dit gaat niet over “wij” die “hun” levensstijl moeten overnemen of omgekeerd. Dit symbool van betrokken buurtschap nemen wij die dag over als een positieve kijk op migratie. Wij wachten hierbij ook niet op een initiatief van beleidsvoerders, maar wij stimuleren dit van onder uit. Mensen onder elkaar, burens zonder onderscheid.

Zoeklicht: Hoe is dit project geëvolueerd?

Christine: De start in 2009 was schitterend. Ik kon het idee leveren en mensen warm maken ervoor. Migratie stond in de aandacht: verschillende Bekende Vlamingen leverden hun medewerking. Wij kwamen op radio en TV en in mum van tijd was het project bekend. Na 3 edities werden wij geconfronteerd met de eigenheid van het Suikerfeest dat ieder jaar ca.10 dagen vroeger valt. Wij zijn begonnen in september, maar na enkele jaren viel het evenement samen met onze traditie van ‘congé payé’, waarbij alles stilvalt en waarbij ook onze organisatie, die volledig op vrijwilligers berust, begon te slabakken. Na het jammerlijke gebeuren van de aanslag op Charly Hebdo kregen

vele mensen terug een soort “wake-up-call” en ook een stimulans om er terug hun schouders onder te zetten, maar de heropleving bleef moeilijk. Ondertussen leerden wij bij (wij leren altijd bij!) en werden wat professioneler. In 2016 kregen wij steun van de provincie West-Vlaanderen en werd Kortrijk “Potjebuurtstad”. In het centrum werd op verschillende plaatsen door handelaars en organisaties een hapje gedeeld; in een grote tent op de Veemarkt kookten een drietal bekende koks, zoals o.a. Kobe Desramauts, de ziel uit hun lijf, en alles werd uitgedeeld. Het initiatief werd echter kort daarvoor in de flank werd gereden door de aanslagen in Brussel. Voor ons project zijn de aanslagen een echt probleem, mensen worden angstig en vereenzelvigen de islam met terrorisme. Objectief klopt dit uiteraard niet, maar angst hou je niet zomaar tegen, zeker niet als die ook nog eens wordt gevoed door foute berichtgeving enz.. Ondertussen wordt Potjebuurt ook gesubsidieerd door Europa om enkele informatieve en wervende promotiefilmpjes op te zetten. Onze organisatie draait op een kerngroep van een 30-tal mensen, verspreid over verschillende Vlaamse steden, maar ook Brussel en Luik en we hebben zelfs sympathisanten in Nederland!

Zoeklicht: Van uit je e-mail kon ik ook opmaken dat je een project lopende hebt in Ghana.

Christine: In mijn verleden als bio- en fairtrade ondernemer in textiel heb ik veel mensen ter plaatse geholpen met het opbouwen van een mini-onderneming, zodat zij een beter bestaan konden hebben en hun kinderen naar school sturen, of de kosten betalen voor medische zorg. Dit lukte wel allemaal, maar nooit voor lang. Alles wat je doet in Ghana vergt nauwgezette opvolging en daar had ik toen niet voldoende tijd voor. Jammer

enerzijds, maar ook noodzakelijk als leerschool (altijd blijven bijleren!). Later hebben we Powered by Love, Lifeschool Ghana opgericht. Dat is een socio-cultureel project dat draait rond wederzijdse uitwisseling tussen Noord en Zuid. Zo hebben we een samenwerking tot stand gebracht tussen Athena Campus Pottelberg hier in Kortrijk en SHS Buipe in Ghana. Met het laatste jaar menswetenschappen, gaan wij binnenkort op een tiendaagse reis naar ginder. De Kortrijkse jongeren gaan samen wonen, leven, werken en les volgen met de Ghanese leerlingen. Die inleefreis moet uitmonden in een gemeenschappelijk bezoek aan Cape Coast en het slavenkasteel, van waaruit de slaven naar Amerika werden verscheept. De Ghanese jongeren zullen samen met de Kortrijkse jongeren een pijnlijk stuk menselijke geschiedenis – misschien noemen we het beter onmenselijke geschiedenis- voor hun ogen zien ontrollen: dat van de slavernij en de kolonisatie. De enen zijn de nazaten van de daders, de anderen de nazaten van de slachtoffers...

Gezien het hoger middelbaar onderwijs in Ghana pas sinds verleden jaar door de overheid gratis wordt aangeboden, zaten veel jongeren na hun lager onderwijs thuis, t.t.z. op straat, met als gevolg veel drugsgebruik, criminaliteit en tienerzwangerschappen. Met Lifeschool sponsorden wij begaafde jongeren, waarvan de ouders de middelen niet hadden om hen te laten studeren. Nu de hoger middelbaar van staatswege ondersteund wordt, focussen we meer op naschoolse activiteiten. Want buiten de school is er niets... en wat doen jongeren dan? Wij zetten

ook in op sensibilisatie rond tienerzwangerschappen: workshops voor leerlingen en leerkrachten om meisjes weerbaarder te maken. Ook hier proberen we de cirkel te doorbreken: piepjonge meisjes verdwijnen van school omdat ze zwanger zijn, geen mogelijkheden meer tot verdere ontwikkeling, dreigende prostitutie om iets te verdienen, nieuwe zwangerschap, generatiearmoede. Hun verdere toekomst is geblokkeerd en die van hun kinderen ook. Gezien de algemene aanwezigheid van het geloof ter plaatse, hetzij moslim of christen of traditioneel, is er veel geduld en een gepaste benadering nodig. Want in hun beleving is een zwangerschap de beslissing van God. En dan zijn er ook de taboes, zoals dat het hebben van seks verboden is voor het huwelijk. Dus de workshops zijn niet zo eenvoudig, maar we leiden de plaatselijke vrouwelijke leerkrachten op en dat verloopt ondertussen voortreffelijk.

Zoeklicht: Steunen uw overtuigingen op een levensbeschouwing?

Christine: Ik geloof in twee heersende tegengestelde krachten: angst en liefde. Als je bang bent gedraag je je ernaar en ben je geneigd om je af te schermen en anderen uit te sluiten. Liefdevol zijn geeft je een goed gevoel, waardoor je jezelf kunt openstellen, empathischer zijn en dingen beter begrijpen. Ik probeer mij in te leven in anderen en hun levensbeschouwing te aanvaarden. Ondertussen blijf ik wel altijd bezig: alhier schrijf en vertel ik bijvoorbeeld dat niet iedereen de keuze heeft om al dan niet in God of een god te geloven. In Ghana is het niet bestaan van God, van een opperwezen, gewoonweg ondenkbaar, want

de vraag komt steevast: wie heeft ons dan geschapen? En in Ghana ga ik uitleggen dat er bij ons inderdaad -want ze vragen me soms of dat wel waar is wat ze gehoord hebben!- veel mensen niet in God geloven, maar dat dit toch vredelevende, helpende mensen zijn, met een mooi en liefdevol wereldbeeld op maat van de mens. Waarna ook daar hun mond openvalt (lacht)

Ik wil graag op een respectvolle manier iets voor anderen proberen te betekenen. En niet oordelen is daarbij essentieel!

Zoeklicht: Hoezo?

Christine: Ik veroordeel wel natuurlijk, zoals racisme en het angst zaaien rond vluchtelingen, discriminatie, harte-loosheid... Maar het blijft een constante evenwichtsoefening, want we moeten wel naar iedereen blijven luisteren. Angst kent zijn mechanismen en wie de knopjes weet zitten, kan ze bespelen.

Zoeklicht: God, zegt die u iets?

Christine: Ik geloof in het geloof. Geloven is een uniek vermogen van de mens. Ik zie dit veel ruimer dan een godsgeloof. We mogen de waarde en de kracht van het geloof nooit onderschatten of het nu in God, een god, of een gedachtegoed is. Geloof in jezelf wordt gepromoot en goed en krachtig bevonden, net zoals het geloof in een zaak iemand op kan tillen en kracht geven om iets te verwezenlijken. Maar ook het geloof in een verwerpelijke zaak, zoals racisme en vreemdelingenhaat kan iemand kracht geven. Geloof heeft te maken met het kunnen focussen in combinatie met het rotsvast vertrouwen in iets dat je niet kan weten, zien of bewijzen. Ik onderschat dit nooit, beoordeel dat nooit en geloof graag in wat mensen geloven of niet geloven, zo lang het maar respectvol is. Ik kan dus niet zeggen ik ben moslim of christen of atheïst of agnost of ietsist, want dan zou ik mezelf helemaal klem gezet en beperkt voelen. Ik ben alles en niets denk ik! (lacht)

De projecten van Christine zijn te volgen via de websites www.potjebuor.be en www.lifeschoolghana.wordpress.com en op facebook

VC Mozaïek
Overleiestraat 15A
8500 Kortrijk

ZIVILARBEITER

August Vermeylenkring Kortrijk (AVK) brengt hulde aan de Zivilarbeiter

De Kortrijkse August Vermeylenkring organiseerde halfweg 2018 met "N'Oubliez Jamais" een dubbele herdenking van de Eerste Wereldoorlog. Er wa: een spraakmakende tentoonstelling eind juni in VC Mozaïek (Kortrijk) en ook een reis, eind september, naar plaatsen waar de zgn. civielarbeiders uit de regio Kortrijk dwangarbeid hebben moesten verrichten. Velen van hen hebben dit met hun leven bekocht. De Vermeylenkring bracht dan ook op diverse plaatsen hulde aan deze omgekomen streekgenoten. Wij kregen een artikeltje toegezonden uit "Le Courier d'Hirson" over de AVK-plechtigheid op de oorlogsbegraafplaats van Effry. Wij zien er de nieuwe voorzitter Linda Denys namens het gezelschap een bloemenhulde brengen. Het feit dat er hier ongeveer 250 Belgische opgeëiste burgers, samen met tal van Russische en Roemeense krijgsgevangenen, begraven liggen maakt deze begraafplaats quasi uniek. De begraafplaats maakt dan ook veel kans om UNESCO-werelderfgoed te worden. Naast dit occasioneel gebeuren wordt er elk jaar, telkens op 14 mei, een grote plechtigheid gehouden. Ook dan nam het AVK deel aan de plechtigheid. AVK-bestuurslid Donald Buyze voert hier telkens het woord. Als historicus wordt hij in wijde kringen aanzien wordt als de kenner van de dwangarbeid tijdens de Eerste Wereldoorlog.

Beste redacteur,

Betreft het artikel "Zouden we niet beter met ons allen aansluiten bij Wallonië?", van Gaby Moreels, in "Zoeklicht" van januari-februari.

Op het einde is er een alinea over het basisinkomen. Voorstanders van het basisinkomen verwachten dat het vele problemen zal oplossen en mensen vrijer maken. Is dat zo?

Als men gaat kijken naar de oorzaak van de problemen, dan zal men merken dat die problemen onverbreekelijk verbonden zijn met het fenomeen "koopwaren". Of men nu wel of niet marxist is, dit feit is moeilijk te ontkennen. De ene heeft voldoende beschikking over goederen, de andere niet. De ene moet zich verkopen, de andere niet.

Welnu, het feit dat het fenomeen "koopwaar" zo machtig is, zit ingebakken in dit economisch systeem. Een basisinkomen gaat dit niet ten gronde wijzigen. Het is een schijnlogica, een schijnoplossing, in een maatschappij doordeesemd met de koopwarenproductie.

Wil men mensen werkelijk vrijer maken tegenover allerlei maatschappelijke krachten, dan is de basis daarvoor vandaag al gegeven: de sociale zekerheid! Een steengoede sociale zekerheid maakt de mensen vrij. Als men kan terugvallen op een sociale zekerheid, hoeft men bv. niet te gaan werken tegen zijn zin, is ernstig ziek worden minder een ramp dan vandaag. Enz. Het komt dus neer op het verbeteren en verdiepen van de sociale zekerheid. Uit dat proces kan dan een ander type maatschappij groeien, een type dat we ons nu moeilijk kunnen voorstellen, maar dat wij allemaal wensen: een maatschappij van vrije individuen. Toch?

Het moet dan, uiteraard, een sociale zekerheid zijn die dwars staat op de koopwarenlogica en de markt (die fout heet: "vrije markt"), in die zin dat deze sociale zekerheid zich onttrekt aan de marktlogica en er zich buiten bevindt. Is het niet tekenend dat sommigen de marktlogica ook in dit domein willen doorvoeren. Niet?

Zeg nu zelf, een maatschappij waar de koopwarenlogica dominant is, én waar mensen een (substantieel - en dat is maar de vraag!) basisinkomen hebben, dat geeft nog altijd geen garanties en zekerheden in het leven. Neem nog maar het vinden van een woning. Als die te duur zijn, dan heb je niet veel aan een basisinkomen.

Een kloeke sociale zekerheid, dat is het antwoord.
Met een humanistische groet,

Adrien Verlee

Hindoeïsme

Hij ontvangt mij letterlijk op kousenvoeten aan de achterkant van zijn winkel aan de brug van de broelkaai in Kortrijk. Nadat ik ook mijn schoenen heb uitgedaan gaan wij samen zijn tempel binnen. Wij nemen plaats in de kleurrijke kussens tussen de afbeeldingen die het geloof moeten uitbeelden. Hij heet Ramnath Talwar, roepnaam Ram. Hij komt uit Afghanistan waar hij om zijn godsdienst werd vervolgd door de Taliban, die hij fascisten noemt. Hij zegt het terwijl hij minzaam lacht. Hij glimlacht veel en vriendelijk, deze man. Hij was 27 toen zijn vlucht hier strandde in het jaar 1989. Hij werkte negen jaar in de Kortrijkse katoenspinnerij. Toen die failliet ging begon hij zijn eigen winkel, waar hij nu nog woont. Afghanistan wordt gedomineerd door de Moslims, de Hindoes zijn er in de minderheid. Toen hij er weg vluchtte waren er nog 200.000 Hindoes, nu zijn er nog 1.200. Verjaagd of geliquideerd. In Kortrijk wonen zo'n 60 Hindoes, dit is uiteraard een minderheid, en door het kleine aantal kunnen zij minder realiseren of worden soms niet gehoord.

Hindoeïsme ziet hij vooral als een spirituele godsdienst. Die start bij God, maar God is niet zo belangrijk. Hij lacht als hij me dit wil uitleggen. Alles is nogal complex lijkt hij te willen zeggen, maar wij maken er ons ook niet zo druk om. In den beginne was iedereen Hindoe, maar de mens heeft met al zijn oorlogen verdeeldheid gezaaid en nu zijn er veel verschillende godsdiensten die vooral hun verschillen benadrukken en desnoods met geweld hun eigen gelijk willen opeisen en bevestigen.

God is de eerste mens en één voor iedereen. Je kan het Hindoeïsme voorstellen als God die de Koning is met 32 miljoen ministers. Ik zal waarschijnlijk wat verwonderlijk gestaard hebben bij die uitspraak want hij vraagt mij schertsend hoeveel Belgen er zijn voor hoeveel ministers? Krishna is de generale minister. De figuren aan de wand van het tempeltje stellen een aantal van deze minister voor.

Essentieel aan zijn geloof is dat alle mensen gelijk zijn en dat die respect hebben voor elkaar. Ram vertelt dat het fundament van zijn geloof het volgende inhoud: Eerst is er mama, die is God. Dan is er papa, die is God, dan komt de leerkracht, die is ook god. Als je die goden erkent en eerbiedigt dan kom je automatisch bij "de" God. Het Hindoeïsme evolueert; dat zie je bijvoorbeeld bij de naamgeving. Je hebt Devi en Devtha. Het eerste is vrouwelijk, het tweede is mannelijk. Zijn vrouw heeft Talwa Krasna en daar wordt in de traditie Devi (vrouwelijk) aan toegevoegd. Zijn dochter wil die toevoeging niet meer gebruiken. Het hindoeïsme is een godsdienst van verhalen. Iedere minister heeft zijn verhalen. Zij zijn opgetekend in de Bhagavad-Gita.

Als ik hem vraag waarom ik geen godsbeeld zie in zijn tempel legt hij mij uit dat God een God is en dus niet werelds wordt afgebeeld. Daarvoor is hij enerzijds te belangrijk en anderzijds niet vatbaar, want de Hindoe God is een spirituele god en dus niet in een beeld te vangen. Een kruisbeeld bestaat wel, en wordt gedragen door Ganesha, de zoon van Shiva en is het symbool van de kracht. Niet alléén Godsdiensten gebruiken dit beeld, ook wereldlijke leiders. Zie maar naar Hitler, die er zijn swastika op baseerde.

In de tempel wordt gebeden en bidden is vooral het opzeggen van een mantra, soms worden die ook gezongen. Die halen zij uit boeken. Uit ervaring leer je die mantra's opzeggen, hoe ouder je wordt en hoe meer je bidt hoe meer mantra's je kent maar het gebeurt ook wel eens dat zij voor het gemak hun smart-phone aanleggen waarin mantra's gedownload zijn.

Zijn tempel is privé; net zoals zijn godsdienst privé is. Religie mag geen enkel dwingend karakter hebben. Wel is zijn tempel op aanvraag open voor iedereen. Zo ontvangt hij ieder jaar in oktober kinderen uit verschillende scholen en van verschillende godsdiensten. Iedereen is

welkom. De officiële tempel van het Hindoeïsme voor België is in Brussel. Daar is iedere zondagmiddag een dienst. In Antwerpen is een Shik-tempel. Het shikisme is nogal verwant met het Hindoeïsme, met een aantal kleine verschillen; te vergelijken met het verschil tussen katholieken en protestanten.

Ram startte ooit de opbouw voor een tempel in Kortrijk, maar die is door onderling meningsverschil uiteindelijk niet gerealiseerd.

Het Hindoeïsme heeft regels maar is niet streng. Zo dienen zij uit respect voor het leven geen vlees en bloed te consumeren. De koe is er heilig. Ram zelf eet wel vlees omdat hij het in Afghanistan nodig had om te overleven bijvoorbeeld; die gewoonte heeft hij aangehouden en hij vindt dit probleemloos passen bij zijn geloof. Ook hier heb je de fundamentalisten en degenen die los en praktisch met de geloofsregels omgaan.

Waarom heb je godsdienst nodig? vraag ik.

Om richting te hebben en te geven! Helpen en luisteren is essentieel en dat gebeurt in de tempel. Zo kunnen problemen bij mensen opgepikt worden en opgelost

Als ik hem zeg dat ik veel van zijn ideeën over menselijkheid en respect en gelijkheid deel, maar dat ik daar geen God voor nodig heb lacht hij en kijkt me wat meelijwekkend aan. "God is in ons hart" is zijn antwoord "Als je respect hebt voor de mens en iedereen goed behandelt dan wordt je gestuurd door God, ook als je niet gelovig bent.

Al overtuigt het argument mij niet; het is toch een prima afsluiter voor dit interessante gesprek in een merkwaardige tempel.

“SEASON’S RATPACK” [EN ANDEREN]

VANAF ZONDAG 24 MAART 2019

Rond de start van elk weerkundig seizoen nodigen we u uit op een gezellige, muzikale zondagnamiddag in het Mozaïekcafé. “Season’s Rat Pack” focust op de groep artiesten die in de jaren vijftig en zestig vaak optraden in Las Vegas. Crooners onder wie Frank Sinatra, Dean Martin, Sammy Davis Jr., Peter Lawford en Joey Bishop maakten zo van ‘the Sin City’ een populaire bestemming voor shows en entertainment. Vier maal per jaar willen we het genre laten weerklinken in Mozaïek. Gezelligheid en ontmoeting staan centraal en omdat het zondag is hoort daar ook koffie of thee met gebak bij.

Wij putten uit de platencollecties van vrienden en ontdekken daarin gegarandeerd pareltjes. Een nostalgisch kraakje in het vinyl nemen graag bij. Hou je van swingklassiekers, crooners en evergreens van the Rat Packers en performers als Paul Anka, Chet Baker, Tony Bennet, Nat King Cole, Burt Bacharach, Perry Como, ... dan wordt het gegarandeerd smullen.

Naast de oude ‘krakers’ hebben we ook oor voor crooners van vandaag zoals Michael Bubl , Paolo Conte of Jamie Cullum en artiesten van eigen bodem als Janick Bovy, Sofie, Günther Neefs, of zijn vader Louis.

Eerste afspraak met de originele Rat Pack op zondag 24 maart vanaf 14u30. Inschrijven hoeft niet maar een seintje vooraf is wenselijk. Dan weten wij hoeveel taarten te bakken: info@vcmozaiek.be of 0486 31 28 97 (Filiep Vande Wiele).

Season’s Rat Pack is er telkens van 14u30 tot 18u30

- Zondag 24/03/2019 – RatPack lente
- Zondag 23/06/2019 – RatPack zomer
- Zondag 22/09/2019 – RatPack herfst
- Zondag 22/12/2019 – RatPack winter

Organisatie: HV Kortrijk i.s.m. VC Mozaïek vzw

VEILIGHEID OP HET INTERNET

WOENSDAG 27 MAART 2019

Veilig op het internet surfen of er veilig mee werken en omspringen is een zaak voor elkeen. We kunnen niet meer zonder dit medium, dus laat ons maar zo goed mogelijk wapenen om er mee om te gaan.

De preventiedienst van de stad Kortrijk heeft samen met Seniornet Vlaanderen een werktuig ontworpen waarbij we geholpen worden om deskundig met het internet om te springen. Juiste wachtwoorden kiezen. Niet ingaan op mails die je grote erfenissen of de liefde van je leven beloven. Aankopen en betalingen correct uitvoeren. Colruyt en anderen geven geen bons van 500 € weg via het internet... Kortom heel wat dingen waar we met een klein beetje aandacht en kennis van zaken voorzichtig moeten omspringen en zo moeilijkheden vermijden.

De preventiedienst wil een goede manier van werken bijbrengen met een kleine kwis. Aan de hand van voorbeelden leiden ze ons naar een juist gebruik van het internet op onze computer, laptop of smartphones. En je hoeft je eigen toestel niet mee te brengen.

Op het einde van de kwis belonen ze ons nog met een kleine attentie waar hun raadgevingen op staan.

Praktisch:

Datum: woensdag 27/03/2019 om 15.00 u.

We verwachten u vanaf 14.30 u

Plaats: vc Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk

Inkom: gratis. Graag inschrijving via hv.kortrijk@skynet.be, 0486/312897 of een van onze bestuursleden.

ORGANISATIE

Activiteitenkalender

TIJDSTIP

PLAATS

ORGANISATIE	TIJDSTIP	ACTIVITEIT	PLAATS
MAART			
DE BEZATSE	VRIJDAG 01/03/2019 OM 19.30 U	“Belgische avond”: socialiserende activiteit met buffet.	DE BEZATSE
ANTIPODE	VRIJDAG 01/03/2019 OM 20.00 U	Reiscafé Antipode: ‘Marokko’ door Jos Teuwen	MOZAÏEK
DE GEUS	ZATERDAG 02/03/2019 OM 19.00 U	Algemene ledenbijeenkomst van De Geus	DE GEUS
KUNSTKRING DE GEUS	ZONDAG 03/03/2019 OM 10.30 U	Vernissage tentoonstelling Jef Despriet: grafiek	DE GEUS
POINCARÉ, CAVA	WOENSDAG 06/03/2019 OM 14.00 U	vorming “Orde in je documenten. Mappenstructuur als middel tegen chaos”	POINCARÉ
AVK KORTRIJK	DONDERDAG 07/03/2019 OM 19.00 U	voordracht over de Collaboratie en Repressie (Koen Aerts - historicus)	MOZAÏEK
WILLEMSFONDS KORTRIJK	VRIJDAG 08/03/2019 OM 19.00 U	Opening tentoonstelling schilderkunst en beeldende kunst met veiling.	MOZAÏEK
WILLEMSFONDS KORTRIJK	WE 09-10/03/2019 14-17 UUR	Tentoonstelling schilderkunst en beeldende kunst.	MOZAÏEK
DE GEUS	WE 09-10/03/2019	Traditionele 3-daagse kaarting ten voordele van “MUG-HELI West-Vlaanderen”	DE GEUS
UPV KORTRIJK	DINSDAG 12/03/2019 OM 14.30 U	‘Olympiërs in Flanders Fields’ door prof Herwig Reynaert (UGent)	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	DONDERDAG 14/03/2019 OM 19.30 U	Samenspraak	MOZAÏEK
HUISVANDEMENS, HUJO	WOENSDAG 13/03/2019 OM 14.00 U	Voorronde debatwedstrijd Humanistische Jongeren	MOZAÏEK
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 24/03/2019 OM 14.30 U	Season's Lente Rat Pack: crooner en easy listening – Ontmoetingsmoment bij de koffie.	MOZAÏEK
UPV, HV EN CC DE SCHAKEL	DINSDAG 26/03/2019 OM 20.00 U	UPV-Lezing: ‘ De mens als wegwerper’ met Herman Loos	CC DE SCHAKEL
HV KORTRIJK	WOENSDAG 27/03/2019 OM 15.00 U	“Veiligheid op het internet”. Voordracht onder de vorm van een quiz.	MOZAÏEK
HUIS VAN DE MENS KORTRIJK	DONDERDAG 28/03/2019 OM 18.00 U	Wegwijs in beslissingen rond het levenseinde	MOZAÏEK
DE BEZATSE, HUJO	ZATERDAG 30/03/2019	“Filopub”, onder het motto “Denk zelf”	DE BEZATSE
ORGANISATIECOMITÉ	ZATERDAG 30/03/2019 OM 10 U	Lentefeest 6-jarigen. Hulp door De Geus.	STADSSCHOUWBURG KORTRIJK
MOZAÏEK, SUP DANCE BAND	ZONDAG 31/03/2019 OM 19.00 U	LaatsteZondagconcert met de Superior Dance Band	MOZAÏEK
APRIL			
UPV KORTRIJK	DINSDAG 02/04/2019 OM 14.30 U	Mijn kleine Jihad ‘Gedeelde waarden voor de samenleving’ door Karin Heremans, dir Atheneum Antwerpen	MOZAÏEK
STADSSCHOUWBURG	DINSDAG 02/04/2019 OM 20.15 U	Theatervoorstelling “Faulty Towers” met restaurantsetting. Enige voorstelling in Vlaanderen !	MOZAÏEK
STADSSCHOUWBURG	WOENSDAG 03/04/2019 OM 20.15 U	Theatervoorstelling “Faulty Towers” met restaurantsetting. Enige voorstelling in Vlaanderen !	MOZAÏEK
HV KORTRIJK	DONDERDAG 04/04/2019 OM 19.30 U	Samenspraak	MOZAÏEK
DE GEUS	WOENSDAG 03/04/2019 OM 19.30 U	Voordracht: “Sekten en deradicalisering in België” dor Olivier Faelens, DeMens.nu	DE GEUS
UPV WAREGEM, CC DE SCHAKEL	DONDERDAG 04/04/2019 OM 14.30 U	“Op reis naar het (on)geluk” met Jan De Deken	CC DE SCHAKEL
ANTIPODE	VRIJDAG 05/04/2019 OM 20.00 U	Reiscafé Antipode: Peru (Dominiek Druart) en Boliviaë (Bart Vanruymbeke)	MOZAÏEK
KUNSTKRING DE GEUS	ZONDAG 07/04/2019 OM 10.30 U	Vernissage tentoonstelling Jorrit Debrabandere (fotografie) en Nausikaa (schilderijen)	DE GEUS
POLYFINARIO	WEEK 09-12/04/2019	POLYBOOT: zeilen aan boord van de traditionele zeilboot ‘De Vliegende Hollander’	LISELMEER EN WADDENZEE NEDERLAND

POLYFINARIO MOZAÏEK, SUP DANCE BAND	WEEK 15-19/04/2019	POLYRIEL: ravotten in het bos in Kasterlee	KASTERLEE
DE BEZATSE	DONDERDAG 18/04/2019 OM 19.00U	WitteDonderdagconcert met de Superior Dance Band	MOZAÏEK
OVVM AVELGEM	DONDERDAG 25/04/2019 OM 19.30U	Voordracht door JP Vanryckeghem: "Over geluk gesproken"	DE BEZATSE
	WEEKEND 27-28/04/2019	Zedenleerweekend voor leerlingen Zedenleer Basisschool de Toekomst	
	MEI		
HV KORTRIJK	DONDERDAG 02/05/2019 OM 19.30U	Samenspraak	MOZAÏEK
ANTIPODE	VRIJDAG 03/05/2019 OM 20.00U	Antipode-Outdoors: Stadswandeling	MOZAÏEK
KUNSTKRING DE GEUS	ZONDAG 05/05/2019 OM 10.30U	Vernissage tentoonstelling Freddy Tyberghein: schilderijen	DE BEZATSE
HV KORTRIJK	DONDERDAG 09/05/2019 OM 19.00U	Payoke, een update over hun werk door Klaus Vanhoutte en Patsy Sörensen, met aandacht voor 'loverboys/tienerpooiers.'	DE BEZATSE
DE BEZATSE	DONDERDAG 09/05/2019 OM 19.30U	Documentaire "teruggespoeld Lichtpunt: debat euthanasie" ingeleid door Niels De Nutte.	MOZAÏEK
UPV KORTRIJK	DINSDAG 14/05/2019 OM 14.30U	Voordracht Katrien Van der Heyden: 'Is bont en blauw een mannenkleur?'	ARHUS ROESELARE
WILLEMSFONDS ROESELARE	VRIJDAG 17/05/2019 OM 18.45U	Lezing: "4 eeuwen Sexus Politicus" met Adv André D'Halluin. Ludieke voordracht rond de invloed van de vrouwen op de Franse politiek, van de 17de eeuw tot de 21ste eeuw.	MOZAÏEK
MOZAÏEK, SUP DANCE BAND	ZATERDAG 18/05/2019	'Meester Breugel, kom maar binnen', toneel en muziek met Hans Mortelmans en Herwig Deweerdt	
	ZONDAG 26/05/2019 OM 19.00U	LaatsteZondagconcert met de Superior Dance Band	MOZAÏEK
	JUNI		
HV KORTRIJK	DONDERDAG 06/06/2019 OM 19.30U	Samenspraak	MOZAÏEK
ANTIPODE	VRIJDAG 07/06/2019 OM 20.00U	Antipode-Outdoors: Stadswandeling	MOZAÏEK
HVV MIEVEN	ZATERDAG 08/06/2019	Lentefeest en feest Vrijzinnige Jeugd. Voor feestelingen en genodigden	CC SPIKKERELLE
OVVM AVELGEM	ZONDAG 09/06/2019 OM 09.30U	Lentefeest – Feest Vrijzinnige Jeugd	MOZAÏEK
MOZAÏEK	MAANDAG 10/06/2019 OM 15.00U	Sinksenmaandag – Koffieconcert	MOZAÏEK
UPV KORTRIJK	DINSDAG 11/06/2019 OM 14.30U	Voordracht Prof. Dr. Luk van Langenhove: 'De toekomst van Europa'	DE GEUS
POLYFINARIO	ZATERDAG 15/05/2019	POLY-PRET: een bijzondere dag vol plezier in Eco Park Adventure	MOZAÏEK
DE GEUS	ZATERDAG 15/06/2019 OM 14.00U	Gezinsfietsocht	DE BEZATSE
HV KORTRIJK, MOZAÏEK	ZONDAG 23/06/2019 OM 14.30U	Season's Zomer Rat Pack: crooner en easy listening van Belgische artiesten– Ontmoetingsmoment bij de koffie.	MOZAÏEK
MOZAÏEK, SUP DANCE BAND	ZONDAG 30/06/2019 OM 19.00U	LaatsteZondagconcert met de Superior Dance Band	DE BEZATSE

De Geus
Koning Leopold III-plein 71
8530 Harelbeke
056 72 81 72
www.vdageus.be
Zondag van 10.00u tot 13.00u
elke donderdag om 19.00u PingPong

VC Mozaïek
Overleestraat 15a
8500 Kortrijk
056 37 16 15
www.vcmozaiek.be
info@vcmozaiek.be

De Bezatse
Vaubanstraat 8b
8930 Menen
056 51 90 70
info@debezatse.be
www.debezatse.be

VC Poincaré
Stormestraat 131/20
8790 Waregem
www.vcpoincare.be
info@vcpoincare.be
Zondag van 10.30u tot 13.30u Praatcafé
1ste en 3de vrijdag van de maand
jongerenpraatcafé

OVVM-Avelgem
Achterhoek 17
8581 Waarmaarde
056/64.64.39
ovm.avelgem@scarlet.be
www.ovm-avelgem.be

interview met Ellis

Hoe leeft een doodgewone moslima in Kortrijk in 2019?

Zoeklicht: Je werd op 4 juni 1978 geboren in Jakarta als Fat Listanti, maar omdat die naam niet direct in de doorsnee Vlaamse mond bestorven ligt, mag ik je Ellis noemen, een soort afkorting die ook in Indonesië als roepnaam wordt gebruikt. Hoe was je leven daar?

Ellis: Jakarta is een metropool met bijna tien miljoen inwoners, ik leefde dus niet in een dorpje tussen fruitbomen en kokospalmen, zoals veel Belgen denken. We waren niet rijk, we woonden in een buitenwijk, voor de deur was een afvoerkanaal en af en toe was er een overstroming tot op de eerste verdieping. Ik leefde het leventje van een gewoon moslimmeisje, ik liep school, werkte later in een Carrefour. Ik droeg zoals iedereen rond mij een hoofddoek en droeg ooit zelfs soms een boerka. Ik had geen problemen, stelde me weinig vragen, ik werkte, kwam thuis om te eten en ging slapen. Ik was gelukkig, het leven was zoals het was.

Zoeklicht: Hoe kwam je dan in België terecht en wat waren je eerste indrukken?

Ellis: Mijn zus werkte in België als au pair en was nadien met een Belg getrouwd. Ze nodigden me uit voor drie maanden en ik leerde in die tijd mijn Belgische man kennen. Ik was heel schuchter, ik kwam uit een beschermd milieu waar meisjes bescheiden leefden. Mijn man was heel lief en begrijpend. We trouwden uiteindelijk. Ik was wel een beetje bang voor mijn geloofspraktijk maar ik zag bij mijn zus dat dat wel meeviel qua kleding- en voedselvoorschriften. Ik vond ook dat ik me moest aanpassen aan de gewoonten van het nieuwe land, ik probeerde het huishouden te doen en te koken zoals een Belgische huisvrouw en volgde Nederlandse les. Mijn man leerde me ook

de belangrijkste plaatsen kennen in dit vreemde land: de kust, Brussel, Brugge, de Ardennen en we gingen zelfs naar Amsterdam en Parijs. Ik was net als in Jakarta probleemloos gelukkig. Alleen was vlot Nederlands spreken een onoverkomelijke klip, ik begrijp het wel vrij goed maar spreken is lastig.

Maar door omstandigheden liep het mis met mijn huwelijk en we zijn nu gescheiden.

Zoeklicht: Je woont nu al elf jaar in België. Ondanks je problemen bevalt het je uiteindelijk. Laten we beginnen met wat niet zo goed was.

Ellis: Het weer: het is hier koud, dat was het eerste dat opviel. Maar toen ik onlangs na het overlijden van mijn vader nog eens naar Azië ging, kon ik niet meer zo goed tegen de hitte. Maar ook de menselijke warmte ontbrak: de mensen kwamen zeer gesloten over, ook dat was koud.

Zoeklicht: En nu even de goede kanten

Ellis: Maar ik kan niet echt zeggen dat het hier goed of slecht is, Elk land heeft zijn goede en slechte kanten, zowel België als Indonesië.

Ik blijf schuchter van nature, maar ik voel me ondertussen wel meer op mijn gemak. Wat me hier zeer bevalt, is dat de Belgen meer zeker van zichzelf zijn, meer zelfstandig en denken voor zichzelf.

In België heb je meer kansen om te werken en vrij te kiezen voor welk werk.

Voor mij is de omgang soms wat moeilijker, omdat ik niet zo goed Nederlands spreek. Daarbij heb ik te maken met het feit dat zeer veel mensen dialect spreken

en ik heb Nederlandse lessen gevolgd. De mensen zijn hier toch wel vriendelijk, maar niet zo warm, ze zeggen wel goeie dag en goeie avond maar ook niet meer.. Maar racisme heb ik nooit ondervonden.

Heel belangrijk is dat je hier als je je best doet ook een beetje kan genieten, uitgaan naar alles wat er te beleven valt: iets gaan eten, een openluchtconcert, een voorstelling, gaan wandelen met vriendinnen. En niet alleen met vriendinnen, je kan hier gewoon met een man omgaan. Maar ik vind het wel raar dat een vrouw een man kan trakteren, dat is toch wel meer iets voor de man.

Zoeklicht: Toch word je soms niet zo goed behandeld

Ellis: Bij het vinden van een woning ben ik wel eens bedrogen met de waarborg. Ook de nutsbedrijven bieden niet steeds de beste voorwaarden. Ik denk niet dat het racisme is of islamhaat, wel dat het komt omdat ik niet zoveel heb gestu-

deerd, men maakt daar misbruik van, dat is geen racisme, het gebeurt overal met mensen zoals ik. Bijvoorbeeld bij de RVA en de vakbond, ik word ook daar zeer formalistisch en reglementair behandeld, niet als een mens met problemen die moeten opgelost worden.

Nochtans wil ik altijd doen wat ik moet doen en wat de wetten voorschrijven, ook wat bv. Belastingen betreft. Ik wil geen problemen, ik doe mijn werk en verder wil ik een beetje genieten.

Zoeklicht: Je beschouwt je als een moslima, hoe beleef je dat in dit land?

Ellis: Ik bezoek hier geen gebedsplaats -ik ken geen Arabisch- en ik ken ook geen imam. Ik vind het wel goed dat er een grote echte moskee zou komen met een imam aan wie ik soms raad kan vragen.

Ik heb in Indonesië wel godsdienstlessen gevolgd, maar geen koranschool, ik denk dat dat enkel voor jongens is. Ik probeer de voorschriften zo goed mogelijk na te leven volgens mijn innerlijke overtuiging. Ik heb niet het recht en ook niet de bedoeling om aan anderen voor te schrijven hoe ze zich moeten kleden. Iedere vrouw en iedere man moet dat zelf beslissen volgens zijn binnenste gevoel.

Ik volg de regels van de ramadan zoals ik die heb begrepen en ik weet dat er

uitzonderingen zijn voor onder meer zwangere en menstruerende vrouwen en zieke mensen, die moeten dan voor de zelfde waarde van wat ze eten een gift doen voor de armen, ik vind dat redelijk.

Ik ben misschien geen echt goede moslima,

maar ik probeer een goed mens te zijn.

Ik eet bijvoorbeeld geen varkensvlees, het is verboden, maar als het ergens op tafel komt, zijn er moslima's die het niet weigeren uit beleefdheid. Ik zelf voel walging als ik eraan denk, maar er zijn toch ook mensen die walgen als ze aan paardenvlees denken? Maar ik zal het niemand verbieden, dat recht heb ik niet.

Ik heb het dragen van een boerka of een hoofddoek opgegeven, maar ik vind niet dat anderen zich daar moeten mee bemoeien, iedereen beslist daar zelf over. Soms treed ik samen met vriendinnen op in traditionele kledij en dansen we traditionele dansen. Dat is niet islamitische, maar het is deel van onze cultuur en ik vind het mooi.

Ik vind ook dat de politiek zich niet met de godsdienst moet bemoeien, dat is een persoonlijke zaak en mensen dwingen is niet goed.

Ik probeer als een goed mens te leven, eerlijk en respectvol voor iedereen. Wat kan je nog meer verwachten van een mens?

Zoeklicht : Dank je wel, Ellis.

***

VRIJHEID

(geschreven op poëziedag 2019)

er is niet veel ruimte
enkel wat hemel en hel
en de haastige dagen daartussen
in het eindig leven dat wij zijn

er zijn de burens aan beide zijden
van ons lichaam en ons huis
er zijn de muren die we bouwden
rond de grenzen van onze pijn

er is de vreugde die we dansen
de nestwarmte die we zoeken
die doos met zoenen en zoete koeken

de voorraad is beperkt
ik kan alles, zelfs vliegen en vallen
hou van mij dan ben ik vrij

José Vandenbroucke
31 januari 2019

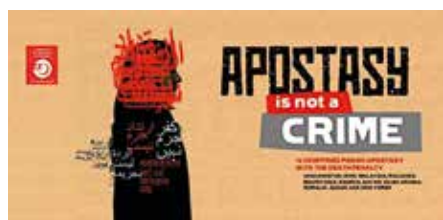
HIER SCHEIDEN ONZE WEGEN ALLAH

Over apostasie bij moslims

Apostasie is het openlijk afstand doen van een religie of een godsdienst. In het Nederlands gebruikt men de term geloofsafval, geloofsverzaking of uittreden. Een apostaat is iemand die ophoudt in een bepaalde godsdienst te geloven. Apostasie is geen ketterij. Een ketter blijft in een godsdienst geloven, maar stelt bepaalde geloofswaarheden in vraag of wil ze anders gaan interpreteren.

In het Rooms-katholieke geloof wordt apostasie als kerkrechtelijke vakterm in twee betekenissen gebruikt. Het "apostasias a fide" waarbij een gedoopte persoon volledig aan het geloof verzaakt: bv. het verzoek om uit het doopregister geschrapt te worden. Het "apostasias a religione" waarbij een persoon (priester, non, ...) een religieuze gemeenschap verlaat: bv. "zijn kap over de haag gooien".

Alhoewel apostasie een mensenrecht is, gelden in islamitische staten zware straffen (tot zelfs de doodstraf) bij geloofsuitreding. Daarnaast mag de apostaat rekenen op uitstoting uit de (geloofs-)gemeenschap en de familiekring. In het geval dat geloofsverzaking niet wettelijk strafbaar is, worden de wetten over godslastering vaak ruim geïnterpreteerd zo dat de apostaat van godslastering beschuldigd kan worden. Bij

Certification of Apostasy from Islam

This certificate is to confirm that:

CEMB Member

Renounced Islam on:

April 17th, 2018

godslastering zijn in dergelijke landen lijfstraffen en lange detentie van toepassing. Allah de rug toekeren kan dodelijk zijn.

Geloofsverzaking is vooral een probleem bij het christendom en de islam. Door het verzaken aan het geloof stelt de apostaat al meteen de almacht van de godheid in vraag. Het is een mens die god de rug toekent. Het is een mens die god laat falen in zijn overredingskracht. Het is een mens die god van zijn almacht ontdoet.

Artikel 18 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

Een ieder heeft recht op vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst; dit recht omvat tevens de vrijheid om van godsdienst of overtuiging te veranderen, alsmede de vrijheid hetzij alleen, hetzij met anderen zowel in het openbaar als in zijn particuliere leven zijn godsdienst of overtuiging te belijden door het onderwijzen ervan, door de praktische toepassing, door eredienst en de inachtneming van de geboden en voorschriften.

Het IHEU (*International Humanist and Ethical Union*) brengt jaarlijks een rapport uit over de vrijheid van mening (*in relatie met godsdiensten*). Je kunt hun degelijke rapport vinden op <https://freethoughtreport.com/>. Bij het aanklikken van een land op de kaart wordt het rapport van het land weergegeven. Het is ontluisterend hoe het wereldwijd met godsdienstvrijheid gesteld is. Er wordt met de doodstraf voor apostasie bedreigd in Afghanistan, Iran, Maleisië,

de Malediven, Mauritanië, Nigeria, Qatar, Saoedi-Arabië, Somalië, Sudan, de Verenigde Arabische Emiraten en Jemen. In veel landen is godslastering strafbaar.

Ridda

Ridda is een term waarmee een moslim formeel afstand doet van de islam. Een gelovige is volgens de islam iemand die zonder enige twijfel gelooft in Allah en zijn profeet. De islam kent drie vormen van apostasie.

Apostasie in het geloof is het bestaan van Allah in vraag stellen, de almacht en het alwetend van Allah in vraag stellen, geloven dat Allah een lichaam of een ziel zou hebben. Het geloven dat het drinken van alcohol of het stelen toelaatbaar is, het verzaken aan de 5 gebeden, de Ramadan, de zekat en de pelgrimstocht wordt eveneens als apostasie in het geloof beschouwd.

Men spreekt van apostasie in zijn daden als men bv. de zon of de maan gaat vereeren, als men de koran bij het afval gooit, als men de koran verzen met urine op de grond gaat schrijven, ...

Het beledigen van Allah, de profeet, de engelen of de islam wordt als apostasie in de woorden beschouwd.

Volgens het merendeel van de theologen verdient een moslim, die de islam afwijst, de doodstraf. De islamistische rechters stellen zich wel meestal de vraag of het gepleegde feit wel volstaat om het oordeel uit

te voeren. De ridda wordt beschouwd als iets omkeerbaar. Het twijfelen aan de islam wordt als iets van voorbijgaande aard gezien. Een verspreking als het ware. Men zal eerst proberen de afvallige tot het geloof terug te brengen. Familie, vrienden en kennissen zullen de apostaat aansporen om terug het pad van het geloof te bewandelen. Dergelijke sociale druk zal menige moslim er zich van weerhouden zijn twijfels openlijk kenbaar te maken.

In landen waar geen sharia-wetgeving van toepassing is, is de sociale druk het grootste obstakel om de islam de rug toe te keren. Sommige geloofsafvalligen verklaren te doen alsof ze nog moslim zijn (doen mee aan de ramadan, gaan "bidden" in de moskee, enz...) om uitsluiting uit de gemeenschap te vermijden. Meer en meer kunnen de apostaten beroep gaan doen op allerhande organisaties, waar ze in alle vrijheid en privacy bij elkaar kunnen komen en bevestiging van hun gedachtegoed kunnen vinden.

Oorzaken van de apostasie

Bij het lezen van enkele getuigenissen valt het mij op dat opleidingen met een wetenschappelijke oriëntatie zorgen voor een versnellen van het in vraag stellen van het geloof. Het open en onderzoekende karakter van de wetenschappelijke houding valt moeilijk te rijmen met de dogmatiek van het geloof. Gelovigen hebben het moeilijk met de theorieën van het ontstaan en de vorming van het heelal en met de evolutietheorie van Darwin.

Nog anderen werden geïnspireerd door de idealen van de verlichting en de mensenrechten. Ze voelen zich ongemakkelijk bij het totalitaire karakter van de islam. Het gedrag van de jihadisten en de goedkeuring van hun daden door sommige geestelijken voedt bij de andere moslims het kritisch beschouwen van hun geloof.

De atheïstische moslim

Ali Rizvi schreef een boek over de weg van zijn apostasie: "De atheïstische moslim – Een weg van geloof naar rede" (Uitgeverij

Nieuw Amsterdam). De auteur schetst hoe hij langzamerhand het geloof in de islam begon te verliezen. Hij hekelt de onverdraagzaamheid van de Westerse politieke linkerzijde die de apostaten van anti-moslim onverdraagzaamheid beschuldigen en de gretigheid

van de extreme rechterzijde om de apostaten voor hun anti-moslim discours in te spannen. Wie de weg naar de rede zoekt, zal zowel van de eigen kennissenkring als van de politieke linkerzijde op onbegrip mogen rekenen.

Rizvi schetst een algemeen beeld over hoe de moslims de islam beleven (ondanks de dogmatiek van de islam gelooft de doorsnee gelovige niet eender wat). Hij toont aan dat de Koran volgens verschillende visies geschreven werd (de Medina- en de Mekka-ingesteldheid). Hij laat zien hoe de doorsnee moslim niet op de hoogte is van de inhoud en de betekenis van de verzen uit de Koran. De auteur beschrijft hoe problematisch het is om die verzen goed te interpreteren en hij merkt telooft op dat als de Koran het werk van god zou zijn, waarom dan bv. recente wetenschappelijke inzichten zoals de oerknal, de wetten van de fysica, de evolutietheorie van Darwin, de kennis van DNA, het cyber-tijdperk, enz. ... niet expliciet in die verzen te lezen vallen. Van een alwetend en alziend wezen is dat toch het minste dat je mag verwachten of niet?

Rizvi laat zien hoe geweld een centrale plaats in de islam inneemt. Onderhuids wordt de haat tegenover ongelovigen (niet moslims) gecultiveerd. De meeste moslims zien hun geloof als een vreedzaam geloof. Rizvi verhaalt hoe de gelovigen de feiten negeren of zelfs proberen te vergoelijken. Dat komt omdat de gelovigen zelf een godsbeeld gaan scheppen van een god die met hun eigen denkbeeld gaat overeenstemmen. Men stelt: Allah gelooft niet in geweld. Om zijn geloof bevestigd te zien wordt de werkelijkheid ontkend. Het is een scenario dat trouwens op alle godsdiensten van toepassing is.

Rizvi wijst er op dat het atheïsme geen geloof is. Het is het ontbreken van geloof. Je kan kaalheid – het ontbreken van haar – toch ook geen haarkleur noemen? Hij had eerst problemen met de arrogantie van veel atheïsten die menen alles te weten. Volgens hem wordt het atheïsme gekenmerkt door nederigheid: "We weten het nog niet, we wachten op bewijsvoering".

Het boek "De atheïstische moslim" is een boek vol hoop dat iedereen zou moeten lezen. Hopelijk hebben ook de moslims de moed om het door te nemen.

De toelatingsproef is het drinken van een Freedom-pils

De vrijzinnig humanistische vereniging deMens.nu creëerde in Brussel een gespreksgroep waar exmoslims met hun verhaal terecht kunnen. Om toegelaten te worden dien je een Freedom-pils te drinken. Door het drinken van de pils geeft de deelnemer te kennen dat hij of zij echt van het geloof af gevallen is. Freedom Pils is bovendien een biermerk voor cafés die aan het juk van brouwer AB Inbev willen ontsnappen. Freedom Pils als symbool voor het ontsnappen aan de almacht van ...

Het Humanistisch Verbond en deMens.nu hebben een prachtige website gemaakt waar de vervolging van vrijdenkers en apostasie ter sprake wordt gebracht: <https://www.whatsmycrime.nu/>

Hulpverlening bij apostasie

Er is op het web veel informatie over groepen van ex-moslims te vinden. Het vraagt wel wat inspanning om na te gaan of deze groepen niet ingebed zijn geworden door extreem rechtse moslimhaters. Sommigen proberen een Facebook-pagina op te richten, maar in landen waar een sharia-wetgeving van toepassing is, worden dergelijke pagina's door Facebook stelselmatig op eenvoudig verzoek van de overheid verwijderd. Ik geef hieronder nog enkele interessante links mee.

The Council of Ex-Muslims of Britain (CEMB) heeft een zeer uitgebreide en informatieve website:

<https://www.ex-muslim.org.uk/>. Zij organiseren regelmatig coming-out-parties. De deelnemers krijgen een symbolisch certificaat dat ze ex-moslim geworden zijn. Bovenaan het certificaat staat de Arabische tekst : La Elaha - لا اله.

Het betekent: Er is geen god.

De Noord-Amerikaanse webstek <https://exmuslims.org/>

(Ex-muslims of North-America)

en <https://www.theexmuslim.com/>

(The ex-muslim)

en <https://secularjihadists.libsyn.com/>

(Secular Jihadists for a Muslim

Enlightenment) zijn heel wat militanter en ongenueanceerder.

Ze noemden me schaamteloos
 Een schande
 Voor verliefd worden
 Om mijn eigen leven in handen te willen hebben
 Het hart wil wat het wil
 Wat had ik kunnen doen?

Toen ik die avond thuiskwam
 Ik probeerde in mijn bed te kruipen
 Daar waren ze
 Mij aan het opwachten
 Woede op hun gezichten.

Slet
 Hoer
 Beghairat, zeiden ze.

Ik wilde enkel vrij zijn
 Met deze vleugels opstijgen
 Vliegen, waar de wind me ook zou brengen

Maar ik droeg hun eer
 Als een strop om mijn nek
 Dat werd krap
 Totdat het op een dag mijn leven ontnam
 Mij van mijn dromen beroofde.

Nu bekijk ik ze van boven
 Voelen ze wroeging
 Vraag ik me af
 Hun vermogen om lief te hebben zijn ze kwijt geraakt
 En zij beroofden mij er ook van

Ik huil niet meer
 Want ik weet
 Zij zijn degenen zonder eer
 Mijn geest leeft voort
 In elke vrouw
 Voor altijd verder.

Scheherazade is schrijfster over dag en dichter bij nacht. Haar pen is een machtig wapen en ze zal je doen bloeden met haar inkt. Je kan de ex-molisma vinden op www.instagram.com/through_scheherazades_eyes/. Haar gedichten worden soms ook op de website <http://www.sedaa.org> gepubliceerd. Sedaa is een platform waar alle schrijvers met een moslimachtergrond aan bod komen. Men gebruikt de term "moslimachtergrond" omdat men zowel mensen, die zich als moslim identificeren als diegenen die de godsdienst verlaten hebben, wil samenbrengen.

Vertaling: Bernard Decock

Colofon:

Saoedische tiener krijgt vluchtelingenstatus na het afzweren van de islam

De Saoedische tiener Rahaf Mohammed al-Qunun (18 jaar) vroeg in januari asiel in Thailand aan omdat ze niet meer naar Saoedi-Arabië wil terugkeren. Ze liep van haar ouders weg toen ze op reis waren. De tiener vreest voor leven omdat ze zich "te westers" gedraagt en de islam afzweert. Ze beweert om die redenen door haar familie "fysiek, verbaal en psychisch" mishandeld te zijn geworden. Haar vader, een hooggeplaatste Saudische regeringsfunctionaris en haar broers ontkennen die beschuldigingen. Zij beweren haar niet mishandeld te hebben noch haar tot gearrangeerd huwelijk te dwingen. De Verenigde Naties hebben de 18-jarige Saudische een vluchtelingenstatus toegekend. De vrouw had haar vlucht al enkele maanden nauwgezet voorbereid.

Saudi-Arabië is berucht wegens het onderdrukken van vrouwenrechten. In 2017 gaf Saudi-Arabië de humanoïde robot Sophia het staatsburgerschap. Sommigen vroegen zich openlijk af waarom Sophia niet gesluierd hoeft te zijn en niet door een man gechaconneerd hoeft te worden. Blijkbaar heeft in Saudi-Arabië een vrouwelijk uitzienende robot meer rechten dan een mens van het vrouwelijk geslacht.

What's my **CRIME.NU!**

Steeds meer mensen laten hun geloof achter zich. Dat is geen nieuws. Deze tendens is al jaren aan de gang. Wat wel nieuws is, of het toch zou moeten zijn, is de onrespectvolle manier waarop er zeer regelmatig met afvalligen wordt omgegaan.

Misschien denkt u nu meteen aan Islam-afvalligen, daar gaat het immers vaak over in de media en gezien de maatschappelijke ontwikkelingen, is dat ook niet zo vreemd. Moest dit artikel echter een 50 tal jaar geleden geschreven zijn, zou het hoofdzakelijk over Christenen gaan. Het was toen immers nog niet zo simpel als nu om je als voormalig Christen te outen als ongelovige. Het gevaar bestond en was beangstigend reëel, dat je bespot, verkettert en, zowel in je beroepsleven als in je eigen leefkring, als 'ten duivels bezeten' zou worden aanzien. Je kon misschien wel ongelovige, agnost, twijfelaar, vrijdenker of atheïst zijn, maar je had er alle belang bij dit voor jezelf of hoogstens een klein groepje gelijkgestemden te houden. Het had immers grote gevolgen kunnen hebben, moest je overtuiging aan de grote klok komen te hangen. Je kon dus maar beter blijven meelopen als kerkganger.

Dit lijkt misschien voor velen voltooid verleden tijd, maar niets is minder waar. Zelfs hier, in het Westen, zien we een soort revival. Deze wordt o.a. gestuurd door de (populistische) partijpolitiek die minderheden opnieuw opvoert als 'het kwade'. De 'Make America great again'-beweging toont bijvoorbeeld verontrustend weinig begrip voor ongelovigen. Alsof er zonder geloof een essentieel deel van je mens-zijn ontbreekt. Alsof ongelovig zijn een geestelijke afwijking is.

Deze onverdraagzaamheden zijn dus nog niet de wereld uit. Zo bewijst het laatste IHEU-rapport nogmaals.

Moeten wij, als deMens.nu, als vrijzinnige humanisten, ons met de 'coming-outs' van deze nieuwe vrijdenkers bezighouden?

Deze vraag kent slechts één antwoord: JA. Ja, wij moeten een hand uitsteken naar nieuwe vrijdenkers. Of zij hier nu door migratie of secularisatie terecht zijn geko-

men, wij moeten klaar staan voor hen. Al was het maar om zij die voor ons de moeilijke strijd naar het vrije denken hebben gestreden, erkentelijk te zijn voor de kansen die zij in hun strijd voor ons hebben gecreëerd. Wij zijn de volgende schakels in de keten die moet worden verdergezet.

Daarom ondersteunt deMens.nu sinds vier jaar een groep van nieuwe vrijdenkers en ex-gelovigen die in onze maatschappij, ja, in België, op persoonlijk- en maatschappelijk-vlak moeilijkheden ondervinden bij het mogen zijn wie ze zijn, nl. ongelovig.

De leden van deze groep kozen eerst voor de naam "EX", maar al snel bleek dat dit een negatieve betekenis uitdroeg door de associatie met 'tegen'. De werking van de groep vertrekt echter vanuit een positieve invalshoek. Zij wil zich niet afzetten 'tegen' andere levensovertuigingen, zolang deze zich aan de democratische spelregels houden. Zij wil een ruimte creëren waarin eenieder zijn levensovertuiging kan beleven, in een situatie van wederzijds respect.

Datzelfde respect, het wederzijds respect, eisen wij dan ook op voor onszelf, niet-gelovigen.

We zijn, omdat woorden en uitdrukkingen nu eenmaal belangrijk zijn, leentje-buurtje gaan spelen bij het Humanistisch Verbond Nederland. Zij stonden ons toe voortaan ook verder te gaan onder hun naam die zij gebruiken voor een gelijksoortige groep.

Vandaar geen "EX" meer, maar wel: "What's my Crime.nu!"

Vermoedelijk heeft u tot nog toe niet zoveel over deze groep gehoord. Dit komt omdat er steeds anonimiteit aan de deelnemers wordt verzekerd zodat hun veiligheid gegarandeerd kan worden. Hierdoor is deze groep een veilige plek waar men op een rustige manier elkaar kan ontmoeten en men ervaringen kan uitwisselen. Zo kan men elkaar echt ontmoeten als lotgenoten en elkaar versterken.

DeMens.nu wil deze kwetsbare individuen en groepen ondersteunen in hun recht op het belijden van hun levensovertuiging. Het doel is deze 'nieuwe' vrijdenkers en onge-

lovigen op hun eigen ritme en op een persoonlijke, veilige manier te laten groeien, om zo hun eigen leven vorm te geven binnen hun levensovertuiging.

Daarnaast willen we als deMens.nu ook het politieke recht blijven opeisen omdat ieder mens het recht heeft zijn levensovertuiging te belijden en dit moet gebeuren in een situatie van wederzijds respect. We willen dat vrijdenkers, van welke origine dan ook, hun overtuiging mogen beleven binnen een vrije, democratische wereld. Het is één van de maatschappelijke rollen van deMens.nu om hiervoor de nodige aandacht te vragen en te blijven vragen. Ja, ook het recht om atheïst, agnost of vrijdenker te zijn, is een universeel mensenrecht.

Alle mensen, van welke levensovertuiging ook, die hun geloof achter zich willen laten, zijn welkom want "niet geloven is geen misdaad".

Praktisch: mensen die zich willen aanmelden kunnen dit doen door een mailtje aan whatsmycrime.nu@gmail.com of door te bellen naar 0485068374. We nodigen u dan zo snel mogelijk uit voor een kennismakingsgesprek. Deze mails en/of gesprekken zijn strikt vertrouwelijk. Tevens wordt van alle deelnemers de nodige discretie verwacht aangezien verschillende leden nog niet uitgekomen zijn voor hun overtuiging. De gesprekken gaan telkens door op verschillende locaties, dit om anonimiteit te verzekeren.

Wil u meer weten over deze problematiek, en hoe dit beleefd wordt door nieuwe ongelovigen zelf raden we u het recente boek aan van Boris van den Ham en Rachid Benhamou "Nieuwe vrijdenkers. 12 voormalige moslims vertellen hun verhaal." Uitgegeven bij Prometheus.

Overleiestraat 15a
8500 Kortrijk
www.vcmozaiek.be

Leopold III plein 71
8530 Harelbeke
www.vcdegeus.be

KALENDER: VOORJAAR 2019

TENTOONSTELLING – VERNISSAGE: VRIJHEID

MAART 2019

Met tal van prachtige werken, schilderkunst tot etsen, beeldkunst, en keramiek van

Lisiane Moerman:

Schilderkunst & beeldende kunst

Mieke Vanwalleghem:

Beeldende kunst - Personal Expressionism

Magda Baqué:

Schilderkunst & beeldende kunst

Mieke Lagast:

Beeldende kunst

VERNISSAGE 8 MAART OM 19U

met veiling van 4 werken (op de vernissage)

Receptie aansluitend

Plaats: VC Mozaïek, Overleiestraat 15a, 8500 Kortrijk
(Parking aan de Budabrug)

JORRIT DEBRABANDERE FOTOGRAFIE

APRIL 2019

Jorrit Debrabandere leerde kennis maken met de fotografie bij Vzw Kenijn in 2001.

Verder volgende hij les in 2018 aan het CVO een cursus fotografie (basis van camera- handelingen).

Zijn opa, Horst Einfinger, die professioneel bezig is, geeft hem veel tips en kennis door. Momenteel gaan zijn interesses naar het fotograferen van voorwerpen , gebouwen de natuur en weerspiegelingen. Hij houdt van beelden waarin rechte lijnen de compositie bepalen.

Opening: zondag 7 april, 10.30 u

UPV VOORJAAR 2019

OLYMPIËRS IN FLANDERS FIELDS

DINSDAG 12 MAART 2019

PROF. HERWIG REYNAERT
(UGENT)

Kenneth Powell, Ronald Harcourt Sanderson, Alex Decoteau, Hanns Braun, James Duffy, ... Tijdens de Olympische Spelen van 1908 en 1912 stredden deze sportidolen van hun generatie op het sportveld. En toen weerklonk het startschot van de Eerste Wereldoorlog. Velen van hen haalden de eindmeet in 1918 niet...

Dit boek, doorspekt met foto's van Francis Vanhee, vertelt het levensverhaal van 16 van deze topatleten. Van ruiter tot roeier, van schutter tot schermer: de boeiende terugblik op hun sportieve carrière staat in schril contrast met de sobere beschrijving van hun ervaringen en hun dood op de Vlaamse slagvelden. Verleden en heden komen zo samen in één boek. Een unieke benadering die de lezer, het publiek zal doen stilstaan bij de impact en de traagheid van iedere oorlog.

GEDEELDE WAARDEN VOOR DE SAMENLEVING MIJN KLEINE JIHAD

DINSDAG 2 APRIL 2019

PROF. DR. FREDERIK DE GROVE
(UGENT)

Karin Heremans is in Vlaanderen bekend als de directeur die de hoofddoeken verbod in het Koninklijk Atheneum van Antwerpen. In deze school voert ze dag in dag uit de strijd tegen radicalisering. Ze wil kost wat kost het lot van "haar jonge tieners" in de goede richting duwen.

In oktober 2017 bracht uitgeverij Houtekiet haar boek 'Mijn kleine Jihad' uit. In dit boek vertelt Heremans dat de eerste tekenen van radicalisering in eerste instantie op school worden opgemerkt. Ze stelt dat geëngageerde leraars dé spilfiguur zijn in het detecteren van (bijna) geradicaliseerde jongeren. Daarom ontwikkelt Heremans met haar schoolteam voortdurend deradicaliseringsprojecten, die ervoor zorgen dat de leerlingen van het Koninklijk Atheneum in Antwerpen opgewassen zijn tegen de ronselaars die hen naar Syrië proberen te brengen. In deze lezing licht Karin Heremans haar strijd tegen radicalisering toe.

IS BONT EN BLAUW EEN MANNENKLEUR?

DINSDAG 14 MEI 2019

KATRIEN VAN DER HEYDEN

DE TOEKOMST VAN EUROPA

WOENSDAG 11 JUNI 2019

PROF. DR. LUK VAN LANGENHOVE

Edwy Plenel over

DE FRANSE REVOLUTIE & DE GELE HESJES

Het programma "on n'est pas couché" op Frankrijk 2, de nationale Franse nieuwsvender, heeft een bijzonder interessante aflevering gebaard. Ik vermoed dat er velen die avond niet weg geraakten van hun toestel voor het einde om 01u20. De Bretoen Edwy Plenel, 66 jaar, 25 jaar redacteur bij Le Monde, waar hij het tot directeur van de redactie bracht, prof in journalistiek, jarenlang medewerker van France-Culture, schrijver van tientallen boeken, en nu 10 jaar geleden oprichter en directeur-voorzitter van Mediapart. Van hem wordt gezegd dat hij een hele nieuwe generatie jonge Franse journalisten, die zich door onafhankelijk-

heid en kritische geest laten leiden, gevormd heeft. Maar ook actief in België, als sporadische medewerker van Le Soir, en als voordrachtgever. In september hield hij op Manifesta een indrukwekkende interventie tegen het racisme. Plenel en zijn medewerkers lagen aan de basis van de onthulling van vele tientallen grote dossiers van fraude, omkoperij en corruptie aan de top van de Franse politiek. Het was een ongewoon boeiend debat, afgesloten met een donderend applaus van de debatleiding, van de tegensprekers, van het publiek in de zaal, en als het aan mij lag: ook van de kijkers thuis. Ik schreef zo veel mogelijk op, en

wist niet dat de ganse interventie reeds de dag erna volledig te volgen zou zijn op internet (<https://www.youtube.com/watch?v=PEfoM3KCYfg>, 54 minuten).

Het eerste en belangrijkste punt ging over de Franse revolutie, vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid. Maar wat was hiervan de essentie, vraagt Plenel aan de zaal. Toch wel de gelijkheid zeker, in de mate dat er ongelijkheid blijft – en we weten dat de economische ongelijkheid torenhoog bleef na 1789, – kan er ook geen broederlijkheid zijn, om van vrijheid van de armen niet te spreken. Het was de eerste regel van de verklaring van de mensenrechten in 1789, iedereen is vrij en gelijk geboren, en daarop steunen alle rechten... En dat wisten de Franse revolutionairen maar al te goed, de gelijkheid in belastingen was in hun ogen een sleutelkwestie. Wie betaalt en waar gaat de opbrengst naartoe? En gelijkheid voor de belastingen betekent niet elk evenveel franken, maar elk evenveel in verhouding tot zijn rijkdom. Is het geen schande dat de rijken nauwelijks nog belastingen betalen, de 40 grootste bedrijven in Frankrijk gemiddeld 14 %, en dat is een kleine sociale minderheid, de kleine bedrijven, zelfstandigen en werkers betalen 30 %. De Franse revolutionairen van 1789 zouden zich omdraaien in hun graf... zij fulmineerden dat de belastingen vastgelegd werden door 1 koning, en een groep van adellijke zolenlikkers, maar eisten dat de belastingen zouden vastgelegd worden door afgevaardigden van de gewone mensen, door een parlement... en voor iedereen gelijk.

De Franse revolutie kwam er niet op tegen dat er rijke mensen waren, maar rijk zijt ge nooit op uw eentje, mensen werken voor uw rijkdom, de staat schoolt die werkers in het onderwijs, er worden straten aangelegd om uw goederen te verplaatsten ... De maatschappij maakt uw rijkdom mogelijk, en het is dan ook maar normaal dat een deel van die rijkdom afgedragen wordt aan die maatschappij om al wat die doet mogelijk te maken...

De afschaffing van de belasting op de grote fortuinen door Macron was een element dat de pot aan het koken bracht, en her en der hoort men dan ook die eis: de herinvoering van de ISF. Jaarlijks brengt dat 4 à 5 miljard Euro op. Natuurlijk is dat niet de meest verspreide eis, maar zolang daar niet op ingegaan wordt, zal er geen vrede zijn in het land. Ja, ik weet maar al te goed dat er allereerste ideeën en tendensen leven bij de actievelingen van de actie, wie dat niet beseft heeft nog nooit een sociale beweging meegemaakt. Zelfs bij een gewone bedrijfsstaking weet elke delegatie dat onder zijn actieve kern er mensen zijn met zeer uiteenlopende ideeën, tot zelfs extreem-rechtse ideeën. Maar altijd er is een gemeenschappelijke sokkel, en hier gaat het om het volgende: wij, de kleine mannen/vrouwen, moeten tot het tandvlees gaan om de maand rond te komen, en het rijk volk rijft binnen, in plaats van hun deel bij te dragen. We willen gelijkheid. En gezien de ongelijkheid aan de basis ligt van de crisis, zijn het alléén maatregelen die die ongelijkheid verminderen die zullen in staat zijn om een einde te maken aan de opstandige

beweging... Vandaar dat het weder invoeren van de I.S.F. zich opdringt. En een opmerking in verband met de syndicalisten: ofschoon de vakbondsorganisaties zich afzijdig houden staan de syndicalisten wel degelijk op de ronde punten...

Wanneer een tegenspreker ontkent dat het hoger belasten van het rijk volk, de eis voor gelijkheid de belangrijkste drijfveer is achter de revolte, verdedigt Plenel zich met de elementaire stelling dat de proef op de som in de feiten moet gevonden worden: wij van Mediapart -als goeie journalisten- waren van bij het begin ter plekke, reeds lang voor de andere journalisten. Ga zelf maar zien en horen op de ronde punten, daar wordt de geschiedenis gemaakt. Niemand moet het me eens zijn, de opinies zijn vrij, maar de feiten zijn heilig, en die moet iedereen durven onder ogen zien. De gebruikerstaks op de brandstof (diesel) is een enorme onrechtvaardigheid ten opzichte van de gewone mensen. Te meer daar 90% van de opbrengst van die taks simpelweg als cadeau naar de rijksten gaan, en slechts 10 % naar milieumaatregelen, waarvoor hij zagezegd ingevoerd is.

Tussen haakjes: ikzelf (Gaby M.) nam niet deel aan de acties van de gele hesjes hier in West-Vlaanderen, maar ik kreeg bij een actie in Kortrijk toch hun "eisen" in handen, 7 regeltjes, en 2 ervan gaan over de te hoge belastingen voor de gewone man, en 1 gaat over de verlaging van de staatsbijdragen aan een deel van de rijken, de politici. Alsof diegene die zichzelf politici noemen meer zijn dan de

(weliswaar zeer duur betaalde) knechtjes van het echt groot geld. Dus voor meer gelijkheid... Terug naar Plenel.

En wat hij denkt over het antwoord van het Franse gezag. Te laat en te gering. Zo laat dat het de stelling waar maakt dat er alleen met confrontatie iets te bereiken is, dat ge zonder confrontatie niets bereikt. Dat uw stem door niemand wordt gehoord, zolang gij stamelend bidt of bedelt bij de poort, schreef Willem Elsschot reeds 70 jaar geleden, maar dat laatste komt niet uit het debat... En nog eens terug naar Plenel. Diegenen die vallen over het geweld van een deel der gele hesjes zouden ook moeten oog hebben voor de brutale geweld van de politie tegen het volk...

De ganse situatie doet me denken aan de crisis van 1847: terwijl de adel en het koninklijk hof in weelde zwommen, leed het volk zwaar onder de crisis, in feite moesten zij het ganse gewicht van de crisis dragen. De republikein en democraat Victor Hugo was een man die sterk sociaal geëngageerd was tegen de sociale ongelijkheid, en hij beschreef die in vele van zijn werken. Toen de februari-revolutie van 1848 uitbrak stond hij dan ook aan de kant van het volk, en hij juichte de nieuwe tweede republiek met luide stem toe: als de koning de belangen van het volk niet meer verdedigt, heeft het volk het recht om die vorst omver te werpen. Dat gebeurde dan ook. Hugo was een ziener, en men zou er goed aan doen die zijn werken te herlezen: hij zag de feiten en de woede van de mensen, de revoluties van 1848 toonden hoe een spontane volksbeweging kan uitlopen op een

revolutionaire omwenteling. Als het volk de enorme rijkdom van een sociale minderheid begint te bekijken, kan het niet anders dan in opstand komen... Victor Hugo stond 20 jaar later dan ook nog eens aan de kant van de communards, toen die de eerste socialistische maatschappij poogden op poten te zetten...

Ik ben geen voorspeller, en goeie journalistiek is geen exacte wetenschap. Hoe het zal aflopen met de gele hesjes weet ik niet. Het kan ook de verkeerde richting uitgaan, het kan een versterking van van de zuurtegraad in de maatschappij te weeg brengen, en politiek een versterking van extreem-rechts, ik weet het niet. Maar het kan ook de goeie richting uitgaan. In de mate dat we de positieve kracht van die beweging zien en erkennen, en in de mate dat de rijken hun schrik voor de eisen van het volk voor meer gelijkheid opzij zetten...

Tot op vandaag zijn er echter verschillende elementen die tonen dat de dit laatste spijtig genoeg niet zal gebeuren, en dat Macron de mensen naar extreem-rechts drijft, naar Le Pen en haar vrienden. Hoorde ik een minister op TV niet zeggen dat de revolte van de gele hesjes een gevolg was van het feit dat de regering van Macron te intellectueel gecommuniceerd had. Een schande, wij, de elite staan op een te hoog niveau ten opzichte van die domme actie-voerders, welk een arrogantie... Een tweede schande: terwijl tienduizenden protesteren tegen de ongelijkheid, wordt de sleutelfiguur van de macronistische corruptie, Alexandre Benalla, de man die door het gerecht in verdenking staat wegens het zich voor-

doen als politiemans en het afranselen van 1-mei-betogers, door de president beschermd. Zijn diplomatieke paspoorten moet hij tot de dag van vandaag, 22 december, nog altijd niet inleveren, en hij gebruikt ze... Elke dag liegt Macron en zijn regering over die schurk. Het volk heeft het recht om de juiste toedracht over die kerel te kennen, er is zoiets als het recht op weten. En tenslotte: heel veel gele hesjes zijn sterk milieu-bewust. Voor hen is de kwestie van het einde van de wereld even erg als het einde van de maand. En wat doet de regering daaraan? Het is wetenschappelijk bewezen dat de mensheid twaalf jaar heeft om het roer om te gooien, nu twaalf, in 2019 nog elf. En wat doet de elite? Niets, zelfs niet als tienduizenden gaan manifesteren voor dringende maatregelen...

De gele hesjes eisen het ontslag van Macron. Wel, dat hij een referendum organiseert, dat hij dezelfde moed aan de dag legt zoals De Gaulle dat aan de dag gelegd heeft in 1968: hij ontbond het parlement, en dus ook zijn regering, en organiseerde een referendum, waarna hij aftrad. Als Macron de soevereiniteit van het volk erkent, en dat is de basis van de republiek, dan heeft hij geen andere keus...

Dus een boodschap aan elke lezer die voldoende Frans begrijpt: ga op uw PC naar de referentie die ik gaf in de eerste paragraaf, en laat u bedwelmen door de wijze woorden van één der beste verdedigers van de radicale democratie in Frankrijk.

***

OP REIS NAAR HET (ON)GELUK

DONDERDAG 4 APRIL 2019

MET JAN DE DEKEN

Journalist Jan De Deken vroeg op zes continenten mensen naar wat hen gelukkig maakt. Schuilt geluk in tevredenheid? Hoe gelukkig kunnen mensen zijn die in conflictgebied leven? Betekenen begrippen als geluk en vrijheid overal hetzelfde? Net als in zijn boek 'Melk, honing, kerosine: op reis naar de gelukkigste en ongelukkigste plaatsen ter wereld' doorprijkt hij de tekortkomingen van internationale geluksonderzoeken.

Met steun van het Vlaams Fonds voor de Letteren (VFL) een samenwerking van UPV, cc de Schakel en VC Poincaré

Inkom: 3euro (inclusief koffie of thee)

Locatie: cc de Schakel, schakelstraat 8, 8790 Waregem

Inschrijven via www.ccdeschakel.be

BRENG ORDE IN JE DOCUMENTEN

WOENSDAG 06 MAART 2019

Tijdstip: 14 u tot 16.30 u

Locatie: Poincaré Stormestraat 131/18

DE MENS ALS WEGWERPWERKER

DINSDAG 26 MAART 2019

HERMAN LOOS

Elke dag lezen we in de kranten en horen we in de media over de globalisering en de mogelijke gevolgen voor ieder van ons. We worden om de oren geslagen met termen als "anti-globalisering", "anders-globalisering", "nieuw nationalisme", "patriottisme" en "identiteit". Maar wat betekent dat concreet voor de jongeren op zoek naar werk?

Dat heeft Herman Loos aan den lijve ondervonden toen hij in 2011 naar het zuiden van Frankrijk trok in de hoop de Belgische 'ratrace' te verlaten. Al gauw ondervond hij dat zijn diploma er niet veel waard was en sukkelde hij van het ene klusje in het andere. Hij werd – in zijn eigen woorden – een 'wegwerkwerknemer', die keihard werkte voor een hongerloontje, vaak zonder de zekerheid of hij de week daarna weer welkom was. De werkelijkheid van de flexwerker openbaarde zich. De façade van het aanleren van nuttige vaardigheden in een callcenter tewerkgesteld door de Franse VDAB tot de lichtheid van dozen plooiën werden er doorprijkt. Op zijn CV prijkt nu na medewerker in de KUL ook ganzenpluimer, ophaler van gevogelte, podiumbouwer, elektricien, wijngaardsnoeier, thuisleerkracht, magazijnier, schilder-plamuurder, rekkenvuller en installateur van elektronische etiketten. Zijn wedervaren en analyse heeft hij onlangs beschreven in een meeslepend boek: "Menselijke grondstof – over leven op de bodem van de Europese arbeidsmarkt."

Herman Loos is socioloog, was medewerker aan de KUL en schreef voor MO en Apache voor hij naar Frankrijk vertrok. Momenteel is hij docent aan de hogeschool Odisee te Brussel en de AP-hogeschool te Antwerpen.

Tijd: 20:00 – 22:00

Locatie: CC De Schakel

Toegang: 7 €/lezing, 15 € voor 3, HWV-leden gratis

“De Bezatse” VZW
Vaubanstraat, 8 b
8930 Menen

BELGISCHE AVOND

VRIJDAG 1 MAART 2019

Voor onze socialiserende activiteit blijven we in eigen land. 2 soorten rundsvlees a volonté van de bovenste plank met lekkere frietjes geserveerd met 3 verschillende sausjes naar keuze in aangenaam gezelschap. **Smullen maar!**

Tijd: 19.30 u

Inschrijving:

tot 21 februari 2019 door te bellen naar Ruben (0476 71 36 27)

daarna bedrag overschrijven op BE46 -0003-2603-0336

Inkom: €22 per persoon - aperitief + buffet a volonté + koffie

FILOPUB

ZATERDAG 30 MAART 2019

Onder het motto ‘denk zelf’ organiseert Hujo filopubs in elke provincie. Dit jaar komen ze ook bij ons langs. De leerlingen van het Grenslandscholen Menen zullen dit samen met hen voorbereiden.

Tijdens filopubs filosoferen en discussiëren jongeren over diverse thema's. Er komt hilarische komieken die een actueel thema aankaarten, waarna er vlijtig kan worden gedebatteerd. Iedere jongere tot 30 jaar of wie zich nog steeds jongere voelt is van harte welkom om het debat te helpen vormgeven of is welkom om van het debat te genieten in een gezellig kader.

Inkom: gratis

TERUGGESPOELD: LICHTPUNT DOCUMENTAIRE/DEBAT EUTHANASIE

DONDERDAG 9 MEI 2019

Lichtpunt zond jarenlang zeer goede programma's uit en sinds zij hiermee moesten stoppen bewaren en beheren CAVA (centrum voor academische en vrijzinnige archieven) hun archief, waaronder de uitzendingen. In dit debat uit 1985 komen onder andere Leon Favvyts (erevoorzitter Recht op Waardig Sterven) en Hugo Van den Enden (levenslange pleitbezorger van de vrije bio-ethische keuze) aan het woord. Niels De Nutte, die zich specialiseert in het onderwerp, zorgt voor een korte historische inleiding over euthanasie en Lichtpunt zelf. De uitzending zorgt achteraf voor heel wat gespreksstof.

Tijd: 19.30 u

Inkom: leden: gratis - niet-leden: € 2

ALGEMENE LEDEN- VERGADERING

ZONDAG 17 MAART 2019

Alle leden zijn van harte welkom.

Tijd: 10.30 u

OVER GELUK GESPROKEN DOOR JEAN PAUL VANRYCKEGHEM

DONDERDAG 25 APRIL 2019

Jean Paul acht zich een gelukkig mens. Hij heeft er hard aan gewerkt en wil ons laten weten hoe en waarom hij daar toe gekomen is. Hij is gepensioneerd bloemist/florist in een familie van floristen sedert 3 generaties. Hij kreeg zijn opleiding in Doornik en vervulde deze in Melle met een specialisatie in 'bloemensierkunst'. Met Daniel Ost werkte hij samen voor de versiering van de kathedraal St Goedele bij de huwelijken van Laurent en Claire en dit van Filip en Mathilde. Nadat hij zijn winkel verkocht legt hij zich toe op zijn eigen 'bloemen'-tuin en moestuin. Dus iemand die met kennis van zaken over schoonheid kan spreken. Zijn beroep en passie heeft heel wat geluk gebracht in het leven van mensen.

VOORDRACHT Tijd: 19u30

Inkom: leden: gratis - niet-leden: € 2

LENTEFEEST EN FEEST VRIJZINNIGE JEUGD MENEN

ZATERDAG 8 JUNI 2019

Enkel voor feestelingen en genodigden

BARBECUE

ZATERDAG 06 JULI 2019

De barbecue is een vaste waarde geworden op het jaarprogramma van VC 'De Bezatse' en bestaat uit een assortiment van verschillende stukken vlees, een gevarieerd aanbod aan verse groenten en gebakken aardappelen, pasta en rijst. Een aperitief met hapjes en een koffie achteraf wordt door het bestuur aangeboden.

Gezien de opkomst op vorige edities, willen we vragen tijdig in te schrijven aangezien de plaatsen beperkt zijn. Inschrijven kan tot 30 juni 2019. Om in te schrijven dient u eerst te bellen naar de voorzitter op het nummer 0476/71.36.27 en daarna het bedrag over te maken op onze rekening (BE46 -0003-2603-0336) met vermelding van het aantal personen en 'BBQ'.

Tijd: 19u30

Inkom: leden: gratis - niet-leden: € 2

“Geloof me niet, denk zelf”

Etienne Vermeersch (2/5/34 - 18/1/19)

Voor vele vrijzinnigen was Etienne Vermeersch een boegbeeld. Atheïst en vrijdenker, belangrijk in de media én een voorvechter van de schrapping van abortus uit het strafrecht en de euthanasiewetgeving.

Van katholiek naar atheïst

Etienne Vermeersch was opgeroed in Brugge in een katholiek gezin. Hij trok naar de Jezuïeten, maar verliet na vijf jaar de orde. Aan de Gentse Universiteit studeerde hij klassieke filologie en wijsbegeerte en werd hoogleraar. Hij was een zeer goede lesgever die ingewikkelde problemen zeer eenvoudig kon uitleggen. Aan de Gentse universiteit was de discussie tussen Rudolf Boehm, Jaap Kruithof en Leo

Apostel zeer belangrijk: het haalde de filosofie uit de maffe boekensfeer door standpunten over actuele problemen. Professoren schreven plots echte boeken en gaven boeiende voordrachten. Stilaan kregen ze een vast plaats in het adressenboekje van de journalisten. Etienne Vermeersch werd ook politieke belangrijk toen hij lid werd van tal van adviescommissies voor de regering.

Skepp

Etienne Vermeersch was een van de oprichters van Skepp, een organisatie van wetenschappers die drogredeneringen aan de kaak stellen door wetenschappelijke bewijzen te leveren of het gebrek aan bewijzen aan te klagen. Een bekend voorbeeld is de homeopathie. Etienne Vermeersch' wetenschappelijk werk gaat over het grondslagenonderzoek van de menswetenschappen, filosofische aspecten van het onderzoek over informatica en artificiële intelligentie en, recent meer en meer, algemeen maatschappelijke en ethische problemen, vooral op het gebied van bio-ethiek, milieu filosofie en de cultuurfilosofie. Kortom, hij toonde aan dat filosofie via een wetenschappelijke methode hedendaagse problemen kon verhelderen en oplossen.

Overbevolking

Door de oprichting van de Gravensteengroep, een linkse politieke denktank die geloofde dat de linkerkzijde zich ook moest profileren en standpunten innemen over de federalisering van België. Voor Vermeersch kon ook

de linkerkzijde voorstander zijn van de Vlaamse zaak. Voor hem is dit altijd een sociale kwestie geweest. Toch leidde dit experiment tot standpunten (migratie, hoofddoeken, vluchtelingen) en contacten met de rechterzijde (Wim van Rooy) waarbij veel bewonderaars zich vragen stelden.

Vermeersch beschouwde de mondiale overbevolking als het grootste wereldprobleem. Op een eindige aardbol kan de bevolking niet onbeperkt blijven groeien. Hij koppelt dit probleem aan het te hoge consumptiepatroon van de doorsnee westerling. Iedereen in de wereld had recht op deze levensstandaard, maar dit kan onze aarde niet aan. Daarom moet de overheid ingrijpen, de sleutel hier voor ligt bij de daling van de wereldbevolking en de daling van het consumptiepatroon.

Kom bloed geven

Wist je dat er **70%** kans is dat je zelf ooit
een bloedtransfusie nodig zal hebben?
Maar dat slechts **3%** van de bevolking bloed geeft?

Vrijzinnig West-Vlaanderen helpt helpen.

Registreer je uiterlijk op 15 maart 2019
als kandidaat-donor via
<http://bloedinzameling.rodekruis.be/VrijzinnigWestVlaanderen>
Rode Kruis-Vlaanderen zal je daarna uitnodigen
om bloed te geven.

Doe de donorzelftest op www.rodekruis.be/donorzelftest
en maak zo geen nodeloze verplaatsing. Breng zeker je identiteitskaart mee!

facebook.com/RodeKruisVL

twitter.com/RodeKruisVL

V.u.: Philippe Vandekerckhove, Motstraat 40, 2800 Mechelen | 2017_062

www.rodekruis.be

Rode Kruis
Vlaanderen

helpt
helpen